



SUKUPOLVET VUOROVAIKUTUKSESSA

Opas sukupolvien väliseen oppimiseen



Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Euroopan komission tuki tämän julkaisun tuottamiseen ei tarkoita sitä, että sisältö, joka kuvastaa pelkästään tekijöiden näkemyksiä, saa kannatusta, eikä komissiota voida saattaa vastuuseen niiden sisältämien tietojen mahdollisesta käytöstä.

ISBN

978-951-9461-63-2

Toimittaneet

Mojca Vukovič

Anca Mile

Aleksandra PiŃat

Käännös

Niko Astikainen

Ulkoasu

Joni Sivonen

SISÄLLYS

JOHDANTO	5
Teoreettinen perusta: sukupolvien välisten ohjelmien ominaispiirteitä	6
SOSIOLOGISET MIELENTILAT OSANOTTAJAMAISSA	8
Sosiologinen mielentila Italiassa	8
Sosiologinen mielentila Suomessa	9
Sosiologinen mielentila Romaniassa	10
Sosiologinen mielentila Puolassa	11
Sosiologinen mielentila Sloveniassa	12
KÄYTÄNNÖN TYÖKALUJA JA AKTIVITEETTEJA	13
TEORIA TOIMINNASSA	30
Museokierros Pohjois-Karjalan museo Hilmassa	30
Teoria toiminnassa: projektioppiminen	32
Teoria toiminnassa: soveltavan teatterin menetelmät	32
Teoria toiminnassa: keskustelua ammateista	33
Tapaustutkimus: video englannin opiskelusta	34
YLEISTÄ HANKKEESTA	36
HANKEKUMPPANIT	37

Johdanto

Sukupolvien välinen oppiminen on informaalinen oppimisen muoto, joka käsittelee kulttuurisen ja paikallisidentiteetin sekä sosiaalisen yhteenkuuluvuuden kysymyksiä. ENIL – European Network for Intergenerational Learning (2014) kuvailee sitä ”oppimiskumppanuudeksi, joka perustuu vastavuoroisuudelle ja molemminpuolisuudelle, jossa eri-ikäiset, eri sukupolvia edustavat ihmiset toimivat yhteistyössä omaksuakseen taitoja, arvoja ja tietämystä”.

Käsissäsi oleva opas on luotu osana Erasmus+ -hanketta. Se on tehty opettajien ja sukupolvirajat ylittävien ryhmien vetäjien käyttöön aikuiskoulutuksessa, yhtä lailla formaaleilla kuin non-formaaleilla sektoreilla. Opas sopii sekä taustamateriaaliksi aiheesta kiinnostuneille että käytännön apuvälineeksi heille, jotka haluavat parantaa sukupolvien välistä yhteistoimintaa työpaikalla tai lähiympäristössä.

Lähtökohtana on, että oppiminen sukupolvien välisessä kontekstissa voi edistää kulttuuristen arvojen vaihdantaa ja parantaa sosiaalista yhteenkuuluvuutta sukupolvien välillä. Olemme soveltaneet pedagogista taustaamme käytännön toimintaan ja laatineet näin ammatillisen hahmotelman ohjaajasta, joka tukee sukupolvien välistä oppimista.

Aloitamme käsittelemällä aiheen teoreettista ja pedagogista taustaa, jota seuraa lyhyt katsaus sosiologisiin mielentiloihin kussakin hankkeen kumppanuusmaassa. Hankkeen toteutti kansainvälinen tiimi, johon kuului aikuiskasvattajia Italiasta, Suomesta, Puolasta, Romaniasta ja Sloveniasta. Yhteneväisyyksiä löytyy paljon, mutta samoin myös eroja.

Oppaan kolmas ja käytännöllisin osio on ”Käytännön työkaluja ja aktiviteetteja”, jossa käymme läpi esimerkkejä siitä, miten järjestää sukupolvien välisiä oppimistilanteita. Nämä työkalut ja aktiviteetit on kuvailtu käytettävyyden takaamiseksi taulukkomuodossa. Osio ”Teoria toiminnassa” sisältää kuvauksia sukupolvien välisistä oppimistilanteista.

Kehotamme lukijoita vierailemaan verkkoalustallamme (ge-in.elogos.cloud), missä on saatavilla lisää oppimateriaalia. Toivomme tämän oppaan inspiroivan ja herättävän uusia ideoita. Ehkä alat jopa harkita, olisiko sinusta kouluttajaksi, joka erikoistuu sukupolvien väliseen oppimiseen!

Teoreettinen perusta: sukupolvien välisten ohjelmien ominaispiirteitä

Matteo Cornacchia and Malavika Jaikumar

Koska Ge&In-hankkeessa oli mukana kaksi yliopistoa (Triesten yliopisto ja Itä-Suomen yliopisto), kehitimme yhteisen teoreettisen viitekehyksen sukupolvien väliselle oppimiselle. Tälle pohjalle rakentuu myös tämän oppaan sisältö aktiviteetteineen, ja sen pääkohdat on esitetty lyhyesti alla.

Mitä on sukupolvien välinen oppiminen?

UNESCO:n sukupolvien välisten ohjelmien yhteistyöelimen (UNESCO's International Consortium for Intergenerational Programs) määritelmän mukaan sukupolvien välinen oppiminen on menettelytapa, jolla pyritään ”tarkoitukselliseen ja jatkuvaan voimavarojen ja oppimisen jakamiseen vanhempien ja nuorempien sukupolvien kesken”. Tämä on hyvin laava käsite, jonka keskiössä on eri sukupolvien mukanaolo ja oppimisprosessin aikaansaaminen niiden välille. Näin esitettynä se ei tunnu eroavan paljонkaan muista opetuksen ja oppimisen muodoista eri sukupolvia edustavien ihmisten välillä: sama sukupolvien välinen dynamiikkahan sisältyy myös tyyppillisiin opetussuhteisiin vanhemman ja lapsen tai opettajan ja oppilaan välillä. Kuten alan kirjallisuudessa onkin aiheellisesti todettu, asia on määriteltävä tarkemmin.

Voimme lähteä siitä, että kun puhumme sukupolvien välisestä oppimisesta, kyse on tavallisesti tilanteesta, jossa osanottajat eivät ole sukua toisilleen eivätkä viereisistä sukupolvista. Kiinnostuksen kohteena ei ole perhekonteksti, vaan laajempi sosiaalinen konteksti, jossa näkökulmana on yhteisöä koskettava toiminta ”sosiaalisen pääoman” ajatusmallin valossa.

Tähän liittyy läheisesti myös käsitys siitä, että sukupolvien välistä toimintaa järjestämällä edistetään yhteistä hyvää eikä pelkästään osanottajien omaa etua. Vaikka on totta, että koulutus itsessään on poliittinen ilmiö, se käy entistä vahvemmin ilmi, kun sitä tarkastellaan yhteiskunnallisen kontekstin ja hyvinvointia koskevan päätöksenteon kannalta. Luomalla yhteyksiä nuorempien sukupolvien ja vanhemman väestöosan välille edistetään yhteisvastuullista asennetta, jolle kaikki muu aktiivisen kansalaisuuden kehittäminen rakentuu.

Lopuksi, jotta sukupolvien välinen oppiminen olisi tehokasta, on olennaista varmistaa, että sen hyödyt ovat molemminpuolisia. Perinteisemmät opetussuhteet ovat malliltaan yleensä yksisuuntaisia suhteita, joissa kouluttaja (aikuinen) auttaa oppijaa oppimaan. Tästä poiketen sukupolvien välisessä menetelmässä kaikki prosessiin osallistuvat sukupolvet voivat hyötyä vastavuoroisesta vaihdosta.

Formaali, non-formaali ja informaali

Koska sukupolvien välistä oppimista ajavissa hankkeissa pyritään nimenomaan vahvistamaan yhteyksiä ei-vierekkäisten sukupolvien välillä ja kehittämään yhteisöllisyyttä, ne voidaan luokitella kontekstinsa ja aktiviteettinsa puolesta etupäässä informaaleiksi tai non-formaaleiksi. Tässä yhteydessä voidaan mainita Euroopan komission tukema elinikäistä oppimista koskeva muistio vuodelta 2000, jonka mukaan ”formaali [virallinen] oppiminen tapahtuu yleissivistävissä ja ammatillisissa oppilaitoksissa, ja sen tuloksena on virallisesti tunnustettu tutkintotodistus tai pätevyys”; ”non-formaali [epävirallinen] oppiminen tapahtuu yleissivistävää ja ammatillista koulutusta tarjoavien yleisten järjestelmien rinnalla eikä siitä saa yleensä virallista todistusta”; ”informaali oppiminen [arkioppiminen] tapahtuu arkipäivän toimissa eikä ole välttämättä tarkoituksellista edes oppijan näkökulmasta.” Keskeistä on, että sukupolvien

väliseen oppimiseen tähtäävät toimet voivat toki olla jäsenneltyjä ja suunniteltuja, mutta niiden tarkoituksena ei ole opettaa ihmisille tiettyjä taitoja tai johtaa pätevyyskseen ja todistusten saamiseen: niissä on pääasiallisesti kyse kokemusten jakamisesta eri sukupolvien välillä henkilökohtaisen ja sosiaalisen kasvun edistämiseksi. Sukupolvien välistä oppimista ajavissa ohjelmissa päätarkoituksena on lujittaa eri sukupolvia edustavien ihmisten välinen vuorovaikutus vähän kerrassaan tavaksi, jolloin siitä muotoutuu normaali osa yhteiskuntaan kuulumista ja keino oppia jokapäiväisistä tilanteista.

Vertailua kokemukselliseen oppimiseen ja konstruktivismiin

Sukupolvien välisen oppimisen informaali luonne rinnastaa sen menettelytapana tilanteiseen oppimiseen, toisin sanoen oppimiseen, joka tapahtuu osana todellisia aktiviteetteja, joihin oppija ottaa osaa omatoimisesti ja aktiivisesti hyödyntämällä omia voimavarojaan ja taitojaan. Tällaiset käytännöt voidaan luokitella kokemuksellisen oppimisen malliin, jonka kehittämiseen on osallistunut monia koulutusalan asiantuntijoita ja psykologeja, heistä ensimmäisinä John Dewey ja Jean Piaget. Sukupolvien välinen oppiminen kytkeytyy myös laajempaan konstruktivismin filosofiseen suuntaukseen, jossa tieto nähdään todellisuuden rakentamisen prosessina. Toisin sanoen sukupolvien välisessä oppimisessa ihmiset eivät opi siksi, että joku (opettaja) opettaisi heille tiettyä asiaa, vaan siksi, koska heille annetaan tilaisuus kokea oikeita kokemuksia toista sukupolvea edustavan henkilön kanssa: osanottajista tulee yhtä aikaa sekä välikappaleita että vastaanottajia näkökulmien ja merkitysten muutokselle. Kokemus ja todellisuuden rakentaminen ovat sukupolvien välisten ohjelmien peruspilareita, koska juuri jokapäiväisissä konkreettisissa tilanteissa tämä sukupolvien välinen suhde voi muodostua aidon tuottoisaksi sekä yksilöille itselleen että heidän yhteisöilleen.

Yhteys palveluoppimiseen

Sukupolvien välinen oppiminen korostaa oppimista tilanteissa, joista on hyötyä toiselle sukupolvelle ja näin ollen sillä on lukuisia yhtäläisyyksiä palveluoppimisen kanssa. Palveluoppiminen on pääasiassa akateemisessa (formaalissa) kontekstissa kehitetty menettelytapa, joka mahdollistaa oppimisen tosielämän tilanteissa ja jonka päämääränä on opettaa monialaisia ammatillisia taitoja, joiden avulla oppija voi osallistua kansalaistoimintaan. Käytännössä kyse on tukiohjelmista, joissa paikallinen tai yhteisöllinen tarve muunnetaan työssäoppimistilaisuudeksi, jossa nuoret pääsevät arvioimaan osaamistaan aidoissa oloissa ja soveltamaan oppimaansa tehokkaiksi toimintatavoiksi. Menetelmä muistuttaa sukupolvien välistä oppimista sikäli, että molemmat ovat aktiivisia oppimisen muotoja, jotka perustuvat oppijan aktiiviselle omajohtoisuudelle ja joissa oppiminen kaikissa muodoissaan syntyy huolehdittaessa toisten ihmisten hyvinvoinnista.

Sosiologiset mielentilat osanottajamaissa

Sosiologinen mielentila Italiassa

Gina Chianese & Elisabetta Madriz

Väestö: yleiskatsaus

Italian tilastokeskuksen ISTATin ”Noi Italia”-raportti vuodelta 2018 antaa meille seuraavan yleiskuvan Italian väestöstä. Maan asukasluku oli noin 60 miljoonaa. Vakinaisen väestön määrän laskusuhdanne jatkui vuonna 2018, kun taas maahanmuutto lisääntyi. Syntyvyys oli laskussa: vuonna 2018 syntyneitä oli 449 000, mikä on 9 000 vähemmän kuin edellisenä minimivuotena. Kokonaishedelmällisyys oli keskimäärin 1,32 lasta naista kohden eli edellisen vuoden tasolla. Samaan aikaan väestön keski-ikä jatkoi kasvuaan ja oli 32 vuotta. Hedelmällisyysluku on reilusti alle ”uusiutumiskynnyksen”, joka takaisi väestön uusiutumisen.

Vanhan väestön määrä kasvaa ja ikääntymisindeksi jatkaa nousuaan. 1. tammikuuta 2019 Italiassa asui noin 14 000 sadan vuoden ikään yltänyttä asukasta (heistä 84 prosenttia naisia), kun kymmenen vuotta aiemmin heitä oli 11 000. Huippuvanhoina 105 vuotta ylittäneitä asuu eniten Pohjois-Italiassa (ISTAT, 2019).

Kaiken kaikkiaan 1. tammikuuta 2019 yli 65-vuotiaita oli maassa 13,8 miljoonaa, mikä on 22,8 % kokonaisväestöstä. 14-vuotiaita ja sitä nuorempia oli noin 8 miljoonaa (13,2 %), ja aktiiviväestön osuus oli 64 %, eli noin 38 miljoonaa ihmistä.

Tähän kuvaan on tärkeää yhdistää oikeudenmukaista ja kestävästä hyvinvointia käsittelevän BES-kyselytutkimuksen tulokset vuodelta 2018. Tulokset maalasivat kuvan sosiaalisten suhteiden ja yhteiskunnalliseen elämään osallistumisen asteittaisesta köyhtymisestä: poliittinen osallistuminen painui uuteen aallonpohjaan (59,4 %, mikä on 3,4 prosenttiyksikköä vähemmän kuin vuonna 2016), ja myös ystävien ja vanhempien merkitys sosiaalisissa tukiverkostoissa oli laskussa. Kysymyksessä ”Onko sinulla sukulaisia, ystäviä tai naapureita, joihin turvautua?” myönteisesti vastanneiden osuus laski 81,7 prosentista 80,4 prosenttiin.

Sukupolvien välinen oppiminen Italiassa

Vuosi 2012 nimettiin ”aktiivisen ikääntymisen ja sukupolvien välisen solidaarisuuden eurooppalaiseksi teemavuodeksi”. Teemavuotta arvioivassa loppuraportissa todettiin, että sen tiimoilta toteutettiin eniten hankkeita sukupolvien välisten yhteyksien luomiseksi. Italia osallistui teemavuoden tavoitteisiin 86 eri hankkeella, joissa painotettiin tiedon ja kokemuksen vaihtoa valvutuneen kansalaisuuden vahvistajana. Tässä yhteydessä Italian pääministerin kanslia rahoitti vuonna 2012 oman teemavuoden stipendinsä, jolla palkittiin ansiokkaita hankkeita ja tuettiin uusien toteuttamista. Stipendin turvin rahoitettiin 49 aktiiviseen ikääntymiseen ja sukupolvien väliseen vuorovaikutukseen keskittyvää hanketta. Viimeisten 15 vuoden aikana Italiassa on ymmärretty, että vastaavat sukupolvien väliset hankkeet myös

teemavuoden ulkopuolella ovat luoneet uudenlaista sosiaalista hyvinvointia, mikä on synnyttänyt monia uusia hankkeita samoista lähtökohdista.

Kaikkein organisoiduimmat hankkeet on toteutettu etupäässä Pohjois-Italiassa, ennen kaikkea siksi, koska alueen hyvinvointipolitiikassa on aina keskitytty vahvasti ihmisen elinkaaren päihin, lapsuuteen ja vanhuuteen. Aktiivinen lastenhoitopolitiikka on otettu huomioon lainsäädännössä 1970-luvun lopulta lähtien, mikä on auttanut kehittämään pedagogista ja kulttuurillista ajattelua 0–6-vuotiaiden kasvatuksessa. Lisäksi entistä täsmällisempi tutkimustieto ikääntymisestä ja laadukkaan vanhustenhoidon järjestämisestä toimivat alkuna ensimmäisille sukupolvien väliseen koulutukseen liittyville kokeiluille jo 2000-luvun alussa.

Tällä hetkellä erilaiset tehdyt toimet voidaan jakaa neljään kategoriaan:

- » *Ajoittaiset aktiviteetit*: nämä liittyvät sukupolvien välisiin teemoihin ja työtapoihin, mutta niitä toteutetaan vain ajoittain.
- » *Puolistrukturoidut aktiviteetit*: näillä on yhteys sukupolvien välisiin aiheisiin, joskaan ei pysyvää ja metodologialle pohjaavaa rakennetta.
- » *Sukupolvien väliset keskuks*: nämä ovat jatkuvan sukupolvien välisen toiminnan paikkoja, joiden toiminta nojaa teoriaan ja jatkuvasti kehittyvään metodologiseen toimintamalliin.
- » *Yhteisöasumis- ja yhteisökokemukset*: nämä sisältävät avainelementtejä sukupolvien välisyyden teoriasta, mutta kaupunkialueiden uudistamisen, sosiaalisen asumisen ja yhteisöllisyyden yhteyteen sijoitettuna.

Sosiologinen mielentila Suomessa

Raisa Laukkanen, Kansalaisfoorumi

Väestö: yleiskatsaus

Vuoden 2019 lopussa Suomen kokonaisväkiluku oli noin 5 525 000 henkeä. Yli 65-vuotiaita oli noin 1 231 000, ja alle 15-vuotiaita noin 871 000.

Sukupolvien välinen oppiminen Suomessa

Suomalaisessa yhteiskunnassa ja politiikassa sukupolven käsitettä käytetään yleensä kahdessa yhteydessä. Yhtäältä vuosien 1945–1950 tienoilla syntyneistä ihmisistä puhutaan sodanjälkeisinä ”suurina ikäluokkina”, ja he ovat olleet suurin ikäryhmä aina vuoteen 2018. Tämä on ihmisille tutuin kohortti, joko siksi, että he kuuluvat siihen itse tai siksi, että he tietävät, mihin sen nimi viittaa.

Suuria ikäluokkia pidetään yleisesti oletussukupolvena mediassa, politiikassa ja julkisessa keskustelussa. Kontekstina on tavallisesti julkisten palvelujen kasvava tarve ja huoltosuhteen vaikeudet, koska syntyvyys on ollut Suomessa viime vuosikymmenet huomattavassa laskussa. Lisäksi, koska sukupolven käsite on itsessään poliittinen, suurten ikäluokkien suhdetta kaikkiin nuorempiin sukupolviin (joiden nimistä ei ole samanlaista yksimielisyyttä) värittävät vastakkainasettelun ja erillisyyden oletukset.

Toisaalta sukupolvi ja etenkin ylisukupolvisuus perhekontekstissa ovat avainkäsitteitä tutkittaessa pääsyytä syrjäytymisen, matalan koulutustason ja mielenterveyden ongelmien taustalla. Tässä yhteydessä sukupolvien nähdään olevan vahvasti yhteyksissä, ja tutkimusten perusteella monet ei-toivotut asiat välittyvät ylisukupolvisen oppimisen kautta. Tämän johdosta yhteiskunnassa nähdään tärkeänä katkoa huono-osaisuuden ketjuja julkisen sektorin voimin.

Sukupolvien välisen oppimisen ja vuorovaikutuksen hyödyt on tunnustettu hoitotyössä ja järjestökentällä. Sukupolvien välistä oppimista edistetään etupäässä kohdennetuissa hankkeissa, ja hyödyt konkreettisesti usein hyperpaikallisissa kontekstissa.

Sosiologinen mielentila Romaniassa

Anca Mile, ACTA

Väestö: yleiskatsaus

Romanian kansallinen tilastoinstituutti ilmoitti vuodelta 2017 maan kokonaisväkiluvuksi 22 201 702 henkeä. Määrästä lähes neljännes oli yli 60-vuotiaita, ja tämä ikäryhmä on kasvanut tasaisesti viimeiset kymmenen vuotta. Iäkkäiden lisääntyvä osuus Romanian yhteiskunnassa tuo mukanaan hitaan mutta tärkeän muutoksen heihin kohdistuvissa asenteissa.

Sukupolvien välinen oppiminen Romaniassa

Sukupolvien välinen oppiminen on uusi käsite romanialaisessa keskustelussa, ainakin virallisella tasolla. Demokraattinen kansalaisuus ja osallistuva kehitys ovat saaneet käsitteinä vasta viime aikoina sijaa muutostilassa elävässä romanialaisessa yhteiskunnassa.

Sukupolvien välisestä oppimisesta puhuttaessa on pidettävä mielessä, että sukupolvien välillä on valtava kuilu, joka johtuu ikäeron lisäksi myös yhteiskunnallisten olojen eroavuudesta.

Romanian iäkkäät syntyivät ja kasvoivat kommunistisen totalitarismin alla yhteiskunnallisilta arvoiltaan poikkeuksellisessa järjestelmässä, jossa kaikki tarkkailivat kaikkia, ja tämän seurauksena kansalaisten väliltä puuttui luottamusta ja halua yhteistoimintaan. Sosiaalinen luottamus, spontaani yhteistyö ja kansalaisaktiivisuus olivat vieraita käsitteitä vuoteen 1990 asti, ja vaikka siitä on kulunut 30 vuotta, yhteiskunnan rakenneuudistus on tapahtunut varsin hitaasti ja epätasaisesti.

Kun hauras demokratia alkoi ottaa muotoaan 1990-luvulla, se toi mukanaan laajamittaista yhteiskunnallista sekaannusta. Äkillinen yhteiskunnallisten asenteiden muutos ja hyväksynnän tarve ovat edelleenkin, 30 vuotta vallankumouksen jälkeen, vaikeita asioita osalle yhteiskunnan vanhemmista jäsenistä. Nuorempi sukupolvi on sitä vastoin syntynyt nykyaikaiseen demokraattiseen yhteiskuntaan. Näiden sukupolvien välissä on 40–50 vuotta, mutta asenteiltaan ja yhteiskunnallisilta arvoiltaan ne ovat tyystin eri maailmoista.

Tätä sukupolvien välistä yhteiskunnallista kuilua pyritään tätä nykyä siltaamaan sarjalla paikallisen ja kansallisen tason toimia. Aihetta on käsitelty useissa elinikäisen oppimisen ja aikuiskoulutuksen hankkeissa, ja niiden ansiosta paikallistasolla on toteutettu toimia, joissa sukupolvien välinen oppiminen on ollut tehokas työkalu. Siitä huolimatta useimmissa ohjelmissa keskitytään ikääntyneille suunnattuihin aktiviteetteihin. Vain hyvin harvoissa tapauksissa on kyse johdonmukaisista kursseista, joissa sukupolvien välistä oppimista hyödynnetään täysipainoisesti. Parantamisen ja innovoimisen varaa on paljon sukupolvien voimaannuttamiseksi molempiin suuntiin tapahtuvan oppimisen saralla.

Sosiologinen mielentila Puolassa

Aleksandra Piłat, Autokreacja-säätiö

Väestö: yleiskatsaus

Puolan tilastokeskuksen tilastotietojen mukaan vuonna 2017 Puolan kokonaisväkiluku oli 37,8 miljoonaa henkeä. Väestön keski-ikä oli 41,4 vuotta ja hedelmällisyysluku 1,31. Vuonna 2018 kokonaisväkiluku oli 37 858 000 henkeä, keski-ikä 41,6 vuotta ja hedelmällisyysluku 1,30. Vuotta myöhemmin vuonna 2019 kokonaisväkiluku oli laskenut takaisin 37,8 miljoonaan henkeen keski-ikänsä ollessa 41,9 vuotta ja hedelmällisyysluku 1,29. Luvut osoittavat, että syntyvyys oli kolmena peräkkäisenä vuotena tasolla, joka ei kata väestön uusiutumista, ja että vanhusten osuus yhteiskunnasta kasvaa.

Sukupolvien välinen oppiminen Puolassa

Sukupolvien välisen oppimisen hankkeet ja ideat pohjautuvat 1960- ja 1970-lukujen eri hankkeisiin, joissa vanhemman sukupolven edustajat huolehtivat oppimishäiriöistä ja tunne-elämän ongelmista kärsivistä lapsista ja nuorista. Ajan mittaan ohjelmat laajenivat käsittämään aikuisten ja ikääntyneiden elämäntaitoja. 1980-luvulta lähtien tutkimuksessa ja keskustelussa alettiin painottaa sukupolvien välisen oppimisen välttämättömyyttä ja sukupolvien välisten toimintatapojen kehittämisen tarvetta Puolan korkeakoulujärjestelmässä. Poliittiset muutokset 1980- ja 1990-lukujen vaihteessa käänsivät maan yhteiskunnallista ja kulttuurillista kurssia, mikä hyödytti sukupolvien välistä oppimista etenkin monitieteisillä oppialoilla kuten pedagogiassa, gerontologiassa, sosiologiassa, psykologiassa, lastenhoidossa, lääketieteessä ja kulttuuriantropologiassa.

Sukupolvien välisen oppimisen päämäärien mukaisesti voimme nähdä, miten kasvava joukko paikallisen, kansallisen ja kansainvälisen tason toimijoita – oppilaitoksia, sosiaalikeskuksia, kulttuurilaitoksia, kirjastoja, kirkkoja, sairaaloita ja terveyskeskuksia – tukee ja toteuttaa sukupolvien välistä oppimista ja yhtenäisyyttä. Sukupolvien välistä koulutusta ajavien virallisten hankkeiden määrän kasvu Puolassa selittynee muun muassa maan uuden vanhustenhoitopolitiikan toimeenpanolla. Taustalla vaikuttanevat myös aktiivisen ikääntymisen ja sukupolvien välisen solidaarisuuden teemavuoden 2012 toimet sekä esimerkiksi Euroopan sosiaalirahaston kautta rahoitetut EU:n vastaavanlaiset hankkeet. Tällaista virallista sukupolvien välistä koulutusta edustavat esimerkiksi toiminnot, jotka suoritettiin vuosina 2012–2013 luodussa hankkeessa Intergenerational Academy of Activity – Experiences Connecting Generations. Samoin perustettiin Sukupolvien välinen yliopisto (Intergenerational University), Ikääntyvien yliopisto (University of the Third Age) ja Lasten yliopisto (Children's University).

Sukupolvien välisen koulutuksen avulla eri sukupolviin kuuluvat ihmiset voivat oppia tuntemaan toisensa paremmin, mikä vähentää yhteiskunnassa yhä vaikuttavia stereotyyppioita. Näitä stereotyyppioita esiintyy yhtä lailla nuorten asenteissa vanhuksia ja ikääntymistä kohtaan kuin vanhustenkin asenteissa nuoria kohtaan.

Sosiologinen mielentila Sloveniassa

Mojca Vukovič

Väestö: yleiskatsaus

Slovenian tilastokeskuksen 1. heinäkuuta 2019 julkaistujen tilastotietojen mukaan Sloveniassa on 2 089 310 asukasta. Väestön keski-ikä on 43,4 vuotta. 0–14-vuotiaita on 15,1 % väestöstä, 15–64-vuotiaita on 64,9 % ja yli 64-vuotiaita 20 %.

Vuoden 2019 alussa Sloveniassa oli 2 080 908 asukasta, mikä oli 14 000 enemmän kuin vuotta aiemmin. Slovenian kansalaisten määrä oli laskenut vuonna 2018, mutta ulkomaiden kansalaisten määrä oli kasvanut 6,6 %.

Slovenian väestö on Euroopan kolmanneksi nopeimmin ikääntyvää. Kuten tilastot näyttävät, joka viides slovenialainen on yli 65 vuotta vanha. Jos sama suuntaus jatkuu, vuoteen 2030 mennessä yli 65-vuotiaat ovat 25 % väestöstä, ja vuoteen 2050 mennessä joka kolmas slovenialainen on tätä ikäryhmää.

Sukupolvien välinen oppiminen Sloveniassa

Vuonna 2007 Slovenia laati vanhustenhoidon strategian, joka perustuu koko väestön solidaarisuudelle, yhdessä elämiselle ja hyvälle vanhenemiselle. Sen perustavoitteena on yhdistää valtiollisen sektorin palvelut yksityis- ja vapaaehtoissektorien kanssa kaikkien ikäryhmien välisen solidaarisuuden ja yhdessä elämisen parantamiseksi ja nopeasti kasvavan vanhusväestön elämänlaadun ja hoidon turvaamiseksi. Samana vuonna perustettiin hallituksen alainen neuvosto avustamaan strategian tavoitteiden toteuttamista.

Sloveniassa sukupolvien välisen toiminnan kenttä koostuu useista toimijoista, joita ovat esimerkiksi Slovenska filantropija -vapaaehtoisjärjestö, Slovenian sosiaaligerontologian yhdistys, ikääntyvien yliopistot ympäri maata ja niiden kattoyhdistyksen järjestämä Ikääntyvien festivaali.

Vuonna 2014 Sloveniaan perustettiin 15 sukupolvien välisen toiminnan keskusta Euroopan sosiaalirahaston ja opetus-, tiede- ja urheiluministeriön yhteishankkeessa. Niiden viisivuotisena ohjelmana on tarjota tiedotusta, neuvontaa ja koulutusta kaikille sukupolville, ja antaa tukea riskiryhmien syrjäytymisen ehkäisemiseksi.

Käytännön työkaluja ja aktiviteetteja

Olemme koonneet tähän osioon esimerkkejä sukupolvien välisten oppimistilanteiden järjestämisestä. Työkalut ja aktiviteetit on esitetty taulukkomuodossa käytettävyyden varmistamiseksi. Niiden jälkeen tuleva Teoria toiminnassa -osio kuvailee aktiviteeteista saatuja kokemuksia.

Sessio: "Milloin viimeksi..." – Lämmittelyharjoitus sukupolvien väliselle/ monisukupoliselle ryhmälle	
Ohjaaja	Ryhmänvetäjä, opettaja
Erityistä huomioitavaa	Kyseessä on lämmittelyharjoitus monisukupoliselle oppimisryhmälle. Pyrkimyksenä on orientoiminen pelkän virkistäytymisen sijaan.
Alkuvalmistelut	Liikkumistilaa on varattava tarpeeksi, ettei parien tarvitse olla liian kiinni toisissaan.
Menetelmät	Orientaatio aiheeseen lyhyen keskustelun ja helpon näytelmäharjoituksen keinoin.
Keskeiset tavoitteet	<ol style="list-style-type: none">1. Saadaan ryhmä orientoitua sukupolvien väliseen oppimiseen2. Rikotaan jää ja käynnistetään keskustelu3. Saadaan osallistujat tutustumaan toisiinsa
Hyödyt	<ol style="list-style-type: none">1. Paremmiin aiheeseen orientoitunut ryhmä2. Rentoutuneemmat osallistujat3. Tiiviimpi ryhmähenki

..... jatkuu seuraavalla sivulla →

Sessio: "Milloin viimeksi..." – Lämmittelyharjoitus sukupolvien väliselle/ monisukupolviselle ryhmälle

Kesto	Aktiviteetti	Välineet	Aktiviteetin tarkoitus	Huomioita
3 minuuttia	Ohjeet ryhmälle: Muodostakaa rivi tai jono, jossa seisotte järjestyksessä iän/ syntymävuoden mukaan – mutta tehkää se hiljaa, ilman puhumista! Saatte käyttää käsiä ja kehonkieltä oman paikkanne selvittämiseksi. Ujostelu pois – kaikenikäiset ovat tärkeitä! Käykää sitten pareihin (tai kolmen ryhmiin) vieruskaverin kanssa.		Muodostetaan parit, jotka keskustelevat keskenään	
3 minuuttia	Ohjeet ryhmälle: Keskustelkaa pareittain noin kolme minuuttia: mikä on viimeisin asia, jonka olette oppineet toista sukupolvea edustavalta ihmiseltä? Se voi olla esimerkiksi sosiaalinen taito, teknologinen taito, kyky ymmärtää jotain ilmiötä (kognitiivinen taito), kommunikaatiotaito, oppimistaito jne.		Jaetaan oppimiskokemuksia ja tutustutaan käsitteisiin ja omaan pariin	
2 minuuttia	Ohjeet ryhmälle: Suunnitelkaa ja muodostakaa parin kanssa ihmispatsas, joka kuvastaa jollain tavoin teidän ja vanhempienne sukupolvien välistä eroa. Patsaiden kuuluu olla hiljaa ja liikkumatta.		Aktivoidaan ajattelua ja luovuutta aiheen tiimoilta ja rohkaistetaan tiimityöhön	
5–10 minuuttia	Ohjeet ryhmälle: Tutkaillkaa patsaita vuorollaan ja yrittäkää arvata, mitä sukupolvien välisiä eroja ne esittävät.		Aktivoidaan ajattelua ja aiheen käsittelyä yhdessä, ja pidetään samalla hauskaa ryhmän kesken	
Oppimistulokset ja/tai hankitut taidot	Yhteistoiminta-/tiimityötaidot	Orientaatio/ aiheeseen ohjaaminen		
Työkaluja arviointiin	Ryhmätyön tulisi olla sujuvampaa ja tehokkaampaa lämmittelyharjoituksen jälkeen.			

Sessio: Pedagoginen menetelmä palveluoppimisen esittelemiseksi

Ohjaaja	Opettaja / kouluttaja
Erityistä huomioitavaa	Sessiossa oppijoille pyritään tekemään tutuksi palveluoppimisen käsite ja sen taustateoria ja antamaan esimerkkejä sen käytännön soveltamisesta.
Alkuvalmistelut	» Luodaan puitteet ryhmätyöskentelylle » Oppilaat jaetaan 3–4 hengen ryhmiin » Jaetaan ryhmille kartonkipaperia, värillisiä tusseja/huopakyniä ja tarralappuja
Menetelmät	<ol style="list-style-type: none">1. Kullekin ryhmälle annetaan paperille kirjoitettuna hypoteettinen yhteiskunnallinen tilanne ja siihen liittyvä kysymys.2. Tarkoituksena on saada oppilaat ideoimaan 15 minuutin ajan käytännön ratkaisuja tilanteeseen ja luomaan pienimuotoinen hanke-ehdotus ratkaisujen toteuttamiseksi.3. Tämän jälkeen he koostavat kartonkipaperille ajatuskartan ideoistaan ja ratkaisuistaan.4. Lopuksi oppilaita kehoitetaan refleктоimaan harjoitusta kokonaisuudessaan. Ohjaavat kysymykset laitetaan näkyville. <p>Esimerkki yhteiskunnallisesta tilanteesta ja siihen liittyvästä kysymyksestä: Kotikaupunkisi yleisessä keskustelussa on puhuttu paljon nuorison vapaa-ajan viettämisestä. Viime aikoina nuoret ovat kertoneet koulussa ja kotona, että heillä ei ole oleskelupaikkoja eikä mielekästä tekemistä kaupungilla. Asiaa on puitu myös paikallislehdessä. Kuluneina vuosina kaupungissa on tehty monia parannuksia helpottamaan lapsiperheiden, ikääntyneiden ja työmatkapyöräilijöiden elämää, mutta kouluikäiset lapset ja nuoret ovat jääneet vaille huomiota.</p> <p>Kysymys: Miten sinä ja muut kansalaiset voisivat alkaa selvittää tätä tilannetta?</p>
Keskeiset tavoitteet	<ol style="list-style-type: none">1. Ryhmätyöskentely2. Kriittisen ajattelun ja ongelmanratkaisukyvyyn kehittäminen3. Tekemällä oppimiseen rohkaiseminen4. Harjoituksen jälkeinen reflektointi
Hyödyt	<ol style="list-style-type: none">1. Yhdessä oppiminen, tiimityö, molemminpuolinen hyväksyntä ja kunnioitus, keskustelun sujuvoittaminen2. Yhteiskunnallinen valvutuneisuus, mielikuvituksen ja luovuuden käyttö kansalaisosallistumisessa, kriittinen ajattelu, kulttuurinen tietoisuus3. Empatian ja pyyteettömän ajattelun herättäminen, itsetietoisuus (tilanteeseen vastaamisen suhteen)

..... jatkuu seuraavalla sivulla →

Sessio: Pedagoginen menetelmä palveluoppimisen esittelemiseksi				
Kesto	Aktiviteetti	Välineet	Aktiviteetin tarkoitus	Huomioita
5 minuuttia	Ryhmiä muodostaminen ja ajatuskarttatavotteiden kerääminen	Kartonkipaperia, erivärisiä huopakyniä, tarralappuja (miehellään kahta eri kokoa)	Ryhmätyöskentely	
15 minuuttia	Luetaan tilanne, pohditaan ja keskustellaan, koostetaan ajatuskartta	Hypoteettinen tilanne puolikkaalla A4-kokoisella paperilla Huomaa: Varaa ainakin kymmenen eri tilannetta isompia oppilasmääriä varten	Kriittisen ajattelun ja ongelmanratkaisukyvyn kehittäminen	
5–7 minuuttia	Ajatuskartan esittely ja reflektointi yhdessä			
10 minuuttia	Yleistä keskustelua	Reflektointiin ohjaavat kysymykset näkyville luokan eteen		
Oppimistulokset ja/tai hankitut taidot				
Hyödyt-kohdassa mainittujen asioiden ohella hankittu muu osaaminen on subjektiivista. Oppilaita kannattaa kannustaa kertomaan omia näkemyksiään yleisen keskustelun aikana.				
Työkaluja arviointiin				
Ohjaaja ei arvioi ryhmien ajatuskarttoja ja ryhmätyöskentelyä. Ryhmäkeskustelua voi tukea seuraavilla kysymyksillä: » Mikä oli ryhmän reaktio tilanteeseen ja annettuun tehtävään? » Miten lähestyitte hanketta? » Mitä opitte työskennellessänne yhdessä? Opiteko uusia taitoja? » Mitä ajatuksia syntyi reflektoinnin aikana?				

Sessio: Projektioppiminen

Ohjaaja	Opettaja / kouluttaja
Erityistä huomioitavaa	Tämä on esimerkki projektioppimisesta. Menetelmä soveltuu käytettäväksi sekä non-formaalissa että formaalissa opetuksessa, ja sen kesto vaihtelee muutamasta viikosta useaan kuukauteen kurssiaikataulusta ja järjestävästä organisaatiosta riippuen.
Alkuvalmistelut	Laaditaan ohjeistus ja aikataulut opetustarkoitukseen sopivan menetelmän mukaan. Varmistetaan, että oppilailla on riittävät taidot itsenäiseen työhön ja että heitä on perehdytetty sukupolvien väliseen oppimiseen. Projektiin tulisi sisältyä sukupolvien välistä oppimista esimerkiksi siten, että osallistujat oppivat eri sukupolvien ihmisten elämästä; oppivat taitoja eri sukupolvilta ja oppivat paremmin ymmärtämään sukupolvien kirjoja, erilaisia tarpeita sekä elämäntapoja. Ohjaaja voi antaa oppilaille esimerkkejä aiemmista projekteista ja käytännön työkaluja viestintään ja organisointiin. Toteutustavaksi suositellaan ryhmätyötä.
Menetelmät	Projektioppiminen. Oppimistavoitteet liittyvät sekä projektityöhön että sukupolvien väliseen oppimiseen. Oppilaat suunnittelevat ja toteuttavat tosielämän projektin, jolla on yhteys sukupolvien väliseen oppimiseen. Projektin päämääränä tulisi olla ongelman ratkaiseminen – esimerkiksi ”Miten edistää sukupolvien välistä oppimista?” (Tynjälä, Välimaa & Boulton-Lewis 2006, 195). Projektina voisi olla esimerkiksi tapahtuma, keskusteluryhmä tai ruoanlaittokurssi. Oppilaat ratkovat käytännön kysymykset opettajan ohjatessa tarpeen mukaan. Projektin jälkeen oppilaat kertovat kokemuksistaan suullisesti tai kirjallisesti ja kuvaavat prosessin muille oppilaille. Koko prosessi on oppilasvetoinen, ja ohjaaja ainoastaan alustaa sukupolvien välisen oppimisen teeman ja antaa ohjeita toteutuksesta.
Keskeiset tavoitteet	» Oppilaat suunnittelevat ja toteuttavat oman sukupolvien väliseen oppimiseen kytkeytyvän projektinsa. » Projektityössä on selkeä yhteys sukupolvien väliseen oppimiseen. » Oppilaat saavat ymmärrystä ja taitoja projektityöstä, sukupolvien välisestä oppimisesta ja kriittisestä reflektiosta.
Hyödyt	Projektioppiminen on oppilasvetoinen oppimismenetelmä, joka mahdollistaa moniulotteisella tavalla oppimisen. Oppilaat työskentelevät itsenäisesti, mutta tarpeen mukaan opettajan/ohjaajan neuvonnassa ja opastuksessa. He oppivat prosessin aikana mm. projektinhallintaa, tiimiyhteistyötä, viestintää, ongelmanratkaisua ja reflektointia. Projektioppiminen on osallistuva ja avoin oppimisprosessi, joka mahdollistaa dialogioppimisen (Leat 2017, 3–4; 58–84). Projektioppimisessa itse prosessi ja oppiminen ovat tavoitteita tärkeämpiä, mutta myös projekti itsessään on merkityksellinen ja sillä tulisi olla tosielämässä pätevä tarkoitus.

..... jatkuu seuraavalla sivulla →

Sessio: Projektioppiminen				
Vaihe	Aktiviteetti	Välineet	Aktiviteetin tarkoitus	Huomioita
Ensimmäinen tapaa- minen	Annetaan osallistu- jille yleiset ohjeet tehtäviin ja päätetään työn aikataulu.	Ohjeistus kirjalli- sesti ja suullisesti.	Huolehditaan siitä, että osallistujat ymmärtävät menetel- män ja voivat esittää kysymyksiä.	Jätä tilaa oppilaiden kysymyksille ja kommenteille. Kysy avoimia kysymyksiä kuten "Mitä teille tulee mieleen tehtä- västä?" ja "Mitä kysymyksiä teillä on tässä vaiheessa?"
Toinen tapaaminen/ yksilötyö	Päätetään projekti ja sen tavoitteet. Oppilaat alkavat työkennellä sen parissa itsenäisesti mutta sukupolvien välisen oppimisen viitekehyksessä.	Esitetään oppilaille projektin vaatimukset ja autetaan heitä asettamaan sen tavoitteet.	Aloitetaan projekti- työ sen päämäärien ja vaatimusten mukaisesti.	Pyydä oppilaita esittämään suunnitel- mansa ennen työn aloittamista, jotta varmistetaan, että ne käyvät yksin kurssin tavoitteiden kanssa. Anna lisäoh- jeita tarpeen vaatiessa. Neuvo oppilaita tekemään muistiinpa- noja tai pitämään oppimispäiväkirjaa prosessin ajan.
Yksilö- tai ryhmätyö	Projektin suunnittelu ja toteutus	Tekniset työväli- neet viestintään ja työn organi- sointiin	Itsenäistä työtä (teoreettisen) viite- kehymisen puitteissa	Osallistujat suunnittelevat projektin itsenäisesti tarvittaessa neuvoa pyytäen. On suositeltavaa pitää jatkotapaaminen ja varmistaa, että oppilaat tietävät, mitä tekevät, ja osaavat toteuttaa projektin.
Purku	Kokemuksista kerto- minen ja ryhmäkes- kustelu.	Määritellään, mikä on keskeistä kerrottavaa ja kerrotaanko se suullisesti vai kirjallisesti.	Oppilaat reflektivat sekä oppimisproses- sia että itse projektia ja mitä sillä saatiin aikaan.	Anna opiskelijoille johdantokysymyksiä kuten: » Miten asenteenne tai maailmankuvanne muuttuivat prosessin aikana? » Mikä projektissa sujui hyvin? » Mitä tekisitte eri tavalla? » Mitä uutta (projektista) jäi käteen tulevia opintoja tai työelämää ajatellen? Jne. Prosessista keskusteleminen on olennaista syvällisen oppimisen kannalta.
Oppimistulokset ja/tai hankitut taidot	Oppilaat saavat ymmärrystä ja taitoja » ongelmanratkaisusta » viestinnästä » organisoinnista ja aikataulutuksesta » sukupolvien väliseen oppimiseen liittyvistä asioista Lisäksi he oppivat ymmärtämään paremmin omia maailmankuviaan ja muihin sukupolviin kohdistuvia odotuksiaan.			
Työkaluja arviointiin	» Alussa suoritettava kysely osallistujien tietotason selvittämiseksi » Oppimispäiväkirja – auttaa oppimisprosessin reflektimisessa » Projektiraportti – mahdollisesti valmiiseen mallipohjaan » Ryhmäkeskustelu – johdattaa oppilaita itsearviointiin ja reflektioon			

Leat, D. 2017. *Enquiry and Project-based Learning: Students, School and Society*. Abingdon, Oxon ; New York, NY: Routledge.

Tynjälä, P., Välimaa, J. & Boulton-Lewis, G. 2006. *Higher Education and Working Life: Collaborations, Confrontations and Challenges*. Oxford ; New York: Elsevier.

Sessio: Museokierros

Ohjaaja	Opettaja / kouluttaja
Erityistä huomioitavaa	<p>Eri-ikäisiä ihmisiä kutsutaan museoon ja jaetaan ryhmiin tekemään epämuodollinen ja rento kierros näyttelyssä. Ryhmät voidaan muodostaa joko tarkoituksella koostumaan eri-ikäisistä tai satunnaisesti. Osallistujien ikä vaikuttaa harjoitukselta odotettaviin lopputuloksiin. Jos esimerkiksi halutaan, että kierros johtaa pohdiskelemaan ja syvään keskusteluun näyttelyn teemoista, ikäryhmät tulisi valita sen mukaan.</p> <p>Harjoituksen aikana vuoropuhelun herättelyyn voidaan käyttää esimerkiksi keskustelukortteja, joihin on kirjattu eri teemoja ja keskustelunaiheita. Mukana voi olla myös tyhjä kortti, jolle ohjaajat voivat kirjoittaa omia teemojaan ja keskustelunaiheitaan. Aiheita tulee voida soveltaa osallistujien iän mukaan.</p>
Alkuvalmistelut	<ul style="list-style-type: none">» Ohjaaja valitsee sopivan museon tai näyttelyn (luokan/kurssin/ryhmän erityistavoitteiden, tarpeiden ja kiinnostusten pohjalta) ja tutustuu näyttelyyn ennalta käsin.» Ohjaaja jakaa osallistujat kolmen hengen ryhmiin siten, että ne olisivat monisukupolvisia ja kutsuu heidät museoon.» Ohjaaja voi antaa ryhmille keskustelukortteja tukemaan keskustelun syntymistä. Tässä voi käyttää (valmiita) yleiskortteja tai ohjaaja voi laatia omat keskustelukorttinsa näyttelyn ja/tai luokan/kurssin/ryhmän tavoitteiden ja tarpeiden pohjalta. Korteissa voi olla ”helppoja” aiheita, mutta ne voivat myös ohjata osallistujia ajattelemaan näyttelyä syvällisemmin, kriittisemmältä ja analyttisemmältä kannalta.
Menetelmät	Dialogioppiminen/oppimiskeskustelut, museo-oppiminen
Keskeiset tavoitteet	<p>Ensisijaiset tavoitteet</p> <ul style="list-style-type: none">» Turvallisen tilan luominen avointa keskustelua varten» Sukupolvien välinen vuorovaikutus ja oppiminen tiedon, ideoiden, arvojen, asenteiden, kokemusten ja muistojen vaihdon muodossa» Yksilöllisten ja kollektiivisten identiteettien ja kulttuurien rakentaminen <p>Toissijaiset tavoitteet</p> <ul style="list-style-type: none">» Museon tarjonnasta/näyttelyn aiheesta oppiminen» Mielenkiinnon herättäminen museoita, kulttuuria, historiaa ja kuvataiteita kohtaan
Hyödyt	<p>Museokierros harjoitus mahdollistaa varsin spontaanin ja avoimen sukupolvien välisen vuoropuhelun syntymisen ympäristössä, joka stimuloi keskustelua ja oppimista. Epämuodolliset puitteet ja ilmapiiri rohkaisevat ihmisiä vuorovaikutukseen sekä näyttelyn että toistensa kanssa. Vuoropuhelu – niin sisäinen kuin ulkoinen – sijoittaa osallistujat ja heidän käsityksensä identiteetistään ja kulttuuristaan suhteessa heihin itseensä, toisiin paikalla olijoihin ja näyttelyn sisältöön, minkä avulla he voivat rakentaa edelleen identiteettiään ja kulttuuriaan. Vuoropuhelu toisten osallistujien ja näyttelyn kesken voi myös lisätä ymmärrystä eri sukupolvien ja kulttuurien välillä.</p> <p>Positiivinen museokierroskokemus voi lisäksi innostaa osallistujia käymään useammin museoissa ja muissa kulttuuri(perintö)kohteissa.</p>

..... jatkuu seuraavalla sivulla →

Sessio: Museokierros				
Kesto	Aktiviteetti	Välineet	Aktiviteetin tarkoitus	Huomioita
5–10 minuuttia	Osallistujien ohjeistaminen	Ohjeistus sanallisesti ja/tai paperilla	Varmistetaan, että osallistujat ymmärtävät museokierroksen idean ja tarkoituksen	
10–20 minuuttia	Osallistujat tutustuvat toisiinsa omatoimisen haastattelun avulla	Haastattelukysymykset paperilla	Huolehditaan, että ryhmäläisten on helppo jutella keskenään	Ohjaajat voivat laatia omia haastattelukysymyksiä tai muun menetelmän, jolla osallistujat saadaan tutustumaan toisiinsa.
30–90 minuuttia	Museokierros	Museonäyttely, keskustelukortit	Katso Keskeiset tavoitteet -kohta ylempänä.	Tilanteesta riippuen osallistujille voidaan antaa tietty määräaika kierroksen tekemiseen tai heidän voidaan antaa olla museossa niin pitkään kuin ryhmä haluaa. Keskustelukorttien käyttö on vapaavalintaista.
10–20 minuuttia	Purku		Vaihdetaan ajatuksia museokierroksesta kokemuksena, päätetään sessio.	Mikäli ohjaaja aikoo arvioida ja/tai analysoida sessiota, purku on paras ajankohta datankeruuseen esimerkiksi lomakekyselyn tai haastatteluiden avulla.
Oppimistulokset ja/tai hankitut taidot	Oppimistulokset: lisääntynyt kiinnostus sukupolvien välistä vuorovaikutusta, historiaa ja kulttuuriperintöä kohtaan; eri taustoista, sukupolvista ja kulttuureista olevien ihmisten parempi ymmärtäminen. Hankitut taidot: kommunikaatiotaidot (kuunteleminen, argumentaatio, vuoropuhelu).			
Työkaluja arviointiin	Museokierroskokemusta voidaan arvioida esimerkiksi lomakekyselyillä (ennen ja/tai jälkeen kierroksen), avoimilla kysymyksillä, haastatteluilla ja ryhmäkeskusteluilla. Arviointityökalu tulee valita arviointiprosessin tavoitteiden mukaan.			

Sessio: Tunteelliset taidekuvat tunnepiirissä

Ohjaaja	Ryhmänvetäjä, opettaja			
Erytistä huomioitavaa	Tämä on palauteharjoitus ryhmälle, joka on tehnyt mitä tahansa ryhmätyötä tai osallistunut seminaariin, kurssille tms.			
Alkuvalmistelut	<p>Harjoitukseen tarvitaan:</p> <ul style="list-style-type: none"> » Kuvia maalauksista/postikortteja/taidekuvia (muista tekijänoikeudet!), jotka ovat jollain tavoin tunteellisia, esimerkiksi: ryhmarenki.fi/tunteelliset-taidekuvat, kuvasarjat 1, 2 ja 3. Ryhmän koosta riippuen 30–60 kuvaa pitäisi olla tarpeeksi. » Tarpeeksi tilaa pöydällä tai lattialla, jotta kaikki kuvat voidaan levittää sille yhtä aikaa. 			
Menetelmät	Hiljainen reflektio yksin, ryhmäkeskustelu			
Keskeiset tavoitteet	<ol style="list-style-type: none"> 1. Reflektoidaan tehtyä aktiviteettia ja opitaan siitä lisää 2. Saadaan kiinni osallistujien tunteista tehdyn aktiviteetin suhteen 3. Jaetaan nämä tunteet luottamuksellisesti ryhmän kanssa 			
Hyödyt	<ol style="list-style-type: none"> 1. Sanattoman materiaalin (taidekuvien) käyttö helpottaa tunteiden ilmaisemista, koska kuvien avulla tunteita voi etäännyttää tai peilata 2. Yhtäläinen tilaisuus jakaa tunteita ja ajatuksia tehdystä aktiviteetista 3. Tiiviimpi ryhmähenki 			
Kesto	Aktiviteetti	Välineet	Aktiviteetin tarkoitus	Huomioita
3 minuuttia	Ohjeet ohjaajalle: levitä taidekuvat/postikortit pöydälle tai lattialle.	Taidekuvat	Alkuvalmistelut	
3 minuuttia	Ohjeet ryhmälle: valitse kortti/kuva, joka jollain tavoin kuvailee tunteitasi juuri tällä hetkellä ryhmäaktiviteetin jälkeen. (Ryhmäaktiviteetti voi olla mitä tahansa!)		Tunteiden aktivointi	
5–10 minuuttia	Ohjeet ryhmälle: Muodostakaa kolmen hengen ryhmät. Näyttäkää kuvanne vuorollanne muulle ryhmälle ja kertokaa lyhyesti tunteenne.		Tunteiden ja ajatusten jakaminen luottamuksellisesti, toisten tunteista oppiminen	
Oppimistulokset ja/tai hankitut taidot	<ul style="list-style-type: none"> » Reflektointi ja arviointitaidot » Emotionaaliset taidot/tunnetaidot » Kuuntelutaidot 			

Sessio: Soveltava teatteri

Ohjaaja	Opettaja / kouluttaja
Erityistä huomioitavaa	Soveltava teatteri / soveltava draama , kuten se käsitetään Paulo Freiren Sorrettujen pedagogiikan (ja Augusto Boalin Sorrettujen teatterin) teoriassa. Soveltava teatteri on termi, joka käsittää monia teatteripohjaisia tekniikoita, jotka ulottuvat perinteisen teatterin määritelmän ulkopuolelle. Keskeisinä elementteinä ovat yhteiskunnallisiin pyrkimyksiin viittaaminen ja tila, jossa toiminta tapahtuu. Raja esiintyjien ja yleisön välissä on poistettu, ja kaikki ovat osallistujia. Termi on yläkäsite teatterille reaktiona yhteiskunnallisiin haasteisiin.
Alkuvalmistelut	<ul style="list-style-type: none">» Laaditaan kirjalliset ohjeet menetelmistä» Valmistellaan paikka ja tila (jotta se on turvallinen osallistujille)» Jaetaan materiaalit» Selitetään osallistujille tarvittavat asiat» Huolehditaan siitä, että osallistajat tulevat paikalle ja ovat perillä harjoituksesta
Menetelmät	Menetelmä koostuu laajasta joukosta kehityksen teatterin (Theatre For Development) toimintatapoja ja draamaharjoituksia opetuksellisissa, yhteisöllisissä ja terapeuttisissa kontekstissa. Tässä yhteydessä terapeuttinen konteksti jätetään sivuun, mutta eri konteksteista keskustellaan osallistujien kesken, että he ovat perillä sekä mahdollisista riskeistä että hyödyistä. Menetelmän käytöllä testataan sen koulutuksellista arvoa, etenkin sukupolvien välisessä oppimisympäristössä.
Keskeiset tavoitteet	Sukupolvien välinen oppiminen ja vuoropuhelu <ul style="list-style-type: none">» Autetaan löytämään taitoja ja voimavaroja monisukupolisesta yhteisöstä» Tehdään selväksi toisilta oppimisen merkitys» Rakennetaan luova ja vapaa oppimisympäristö» Tuodaan ilmi tietoisuustaitojen ja ”hetki hetkeltä oppimisen” hyötyjä» Korostetaan keskustelua, kunnioitusta ja vastavuoroisuutta» Mahdollistetaan avoin vuoropuhelu osallistujien kesken
Hyödyt	Soveltava teatteri tarjoaa tilaisuuden <ul style="list-style-type: none">» kirjoittaa ja esittää tärkeitä tarinoita, jotka nousevat esiin draamaprosessista» kertoa tietyille yhteisöille tärkeitä tarinoita» kehittää pehmeitä taitoja ja vuorovaikutustaitoja» tutkia abstrakteja käsitteitä patsastyöskentelyn ja still-kuvien avulla Nämä ovat kaikki keinoja sukupolvirajojen ylittämiseen ja näkökulmien muuttamiseen.

..... jatkuu seuraavalla sivulla →

Sessio: Soveltava teatteri				
Kesto	Aktiviteetti	Välineet	Aktiviteetin tarkoitus	Huomioita
1 tunti	Kolumbialainen hypnoosi	Ohjeet suullisesti tai paperilla	<ul style="list-style-type: none"> » Kokeillaan eri rooleja (opettaja/oppilas) » Keskustellaan aiheesta sukupolvien välisessä kontekstissa 	<p>Jaa ryhmä pareihin tai anna osallistujien muodostaa parit itse.</p> <p>Kukin pari päättää, kumpi jäsenistä on Esittäjä A ja kumpi Esittäjä B.</p> <p>Parit selvittävät keskenään, onko toisella mahdollisesti joitain liikkumista haittaavia rajoitteita.</p> <p>Rajaa tila selvästi, että oppilaat tietävät, missä he voivat liikkua turvallisesti harjoituksen aikana.</p> <p>Pyydä sitten Esittäjää A asettamaan kämmenensä noin 15 sentin päähän Esittäjä B:n kasvoista.</p> <p>Pyydä Esittäjää B kuvittelemaan, että hänen parinsa käsi on hypnotisoinut hänet ja että hänen täytyy seurata sitä säilyttäen sama etäisyys kämmenestä kasvoihin. Kun Esittäjä A liikkuu ympäri huonetta, Esittäjä B seuraa. Tietyn ajan kuluttua osat vaihtuvat.</p>
30–45 minuuttia	Patsasteatteri – perhekuva	Ohjeet suullisesti tai paperilla	<ul style="list-style-type: none"> » Improvisoidaan kohtaus muodostetun still-kuvan pohjalta » Keskustellaan hahmojen eri rooleista » Analysoidaan still-kuvaa kulttuurien välisessä ja sukupolvien välisessä kontekstissa 	<p>Henkilö luo still-kuvan perheestä.</p> <p>Toiset katsovat sitä ja miettivät, mitä muuttaisivat kuvassa.</p> <p>Yleisö voi muuttaa kuvaa, kunnes se on kaikkien mieleen.</p> <p>Hahmoja pyydetään liikkumaan rytmisessä kuvansa mukaisesti.</p> <p>Kukin hahmo sanoo sitten jotain lyhyttä, mikä liittyy hahmon tilanteeseen perhekuvas- sassa ja hänen persoonallisuuteensa.</p> <p>Ohjaaja pyytää kutakin hahmoa näyttämään liikkeen, joka seuraisi alkuperäistä still-kuvaa.</p>
Oppimistulokset ja/tai hankitut taidot	<p>Tulokset</p> <ul style="list-style-type: none"> » Arvojen oppiminen toisilta » Luova ja vapaa oppimisympäristö » Keskusteleva, kunnioittava ja vastavuoroinen ilmapiiri <p>Hankitut taidot</p> <p>Vuorovaikutustaidot (kuunteleminen, argumentaatio, vuoropuhelu), esiintymistaidot (kehonkieli)</p>			

Sessio: Video englannin opiskelusta

Ohjaaja	Opettaja, kouluttaja
Erityistä huomioitavaa	Keskustellaan vieraan kielen oppimisen tärkeydestä ja tekniikoista.
Alkuvalmistelut	Laitetaan video esitysvalmiiksi ja mietitään kysymys, jolla aloitetaan videon jälkeinen keskustelu.
Menetelmät	Käytetään videota.
Keskeiset tavoitteet	<ul style="list-style-type: none">» Sukupolvien välinen oppiminen ja vuoropuhelu» Vertaillaan erilaisia vieraan kielen oppimismenetelmiä» Vertaillaan vieraan kielen opiskelun syitä lasten ja vanhusten välillä» Opitaan uusia sanoja» Mahdollistetaan avoin keskustelu osallistujien kesken
Hyödyt	<ol style="list-style-type: none">1. Tutustutaan toisiin2. Kumotaan ennakkoluuloja3. Motivoidaan lapsia opettelemaan vieraita kieliä4. Opitaan uusia sanoja vieraalla kielellä

..... jatkuu seuraavalla sivulla →

Sessio: Video englannin opiskelusta				
Kesto	Aktiviteetti	Välineet	Aktiviteetin tarkoitus	Huomioita
5 minuuttia	Lämmittelytehtävä pareittain » Parin toinen jäsen keksii lyhyen lauseen ja toinen toistaa sen sana sanalta takaperin		Lämmittely ja muistia vetreyttävä peli	Osallistujat jaetaan pareihin. Ohjaaja selittää, että parin toinen jäsen keksii lyhyitä lauseita ja toinen toistaa ne sana sanalta takaperin. Viiden lauseen toistamisen jälkeen osia vaihdetaan.
10 minuuttia	Keskustelua vieraiden kielten opettelemisen syistä	Tukikysymyksiä ohjaajalta	» Puhetaitojen harjaannuttaminen » Toisiin paremmin tutustuminen » Käsitys siitä, mitä yhteisiä ja poikkeavia syitä eri sukupolvilla on vieraiden kielten opetteluun	Vanhukset ja lapset keskustelelevat englannin opettelemisen syistäään vertaillakseen niitä. Ohjaaja kirjoittaa syyt muistiin. Harjoituksen lopussa osallistujat yrittävät löytää sukupolvien väliltä samanlaisia syitä vieraiden kielten opetteluun.
10 minuuttia	Keskustelua tekniikoista, joita vanhukset ja lapset käyttävät vieraan kielen opetteluun/vierasta kieltä opitellessaan	Tukikysymyksiä ohjaajalta	» Tutustuminen uusiin tekniikoihin vieraiden kielten kotona opettelemiseksi » Puhetaitojen harjaannuttaminen	Osallistujat keskustelelevat tekniikoista, joita vanhukset ja lapset käyttävät vieraiden kielten opetteluun koulussa ja kotona. Vanhukset ja lapset vertailevat erilaisia oppimistekniikoita.
5 minuuttia	Keskustelua vieraan kielen oppimisen hyödyistä ja haitoista	Tukikysymyksiä	» Puhetaitojen harjaannuttaminen » Uusien sanojen oppiminen » Vieraiden kielten opiskeluun motivoiminen	Ohjaaja kehottaa osallistujia keksimään mahdollisimman monta hyötyä ja haittaa vieraan kielen oppimisesta. Ohjaaja tekee listat molemmista.
10 minuuttia	Katsotaan video englantia opettelevasta henkilöstä	» Tietokone » Internet-yhteys » Projektori » Video	» Arvioidaan/ Pohditaan (videolla nähtyjä) tekniikoita uusien sanojen opettelemiseksi » Ryhmähengen luominen hauskojen aktiviteettien avulla	Osallistujat katsovat videon englantia opettelevasta henkilöstä. Ohjaaja neuvoo heitä kiinnittämään huomiota etenkin henkilön käyttämiin tekniikoihin ja siihen, miksi tämä opettelee englantia. Videon katsomisen jälkeen osallistujat keskustelelevat näkemästään.
Oppimistulokset ja/tai hankitut taidot	» Uusia oppittuja vieraan kielen sanoja » Harjaantuneet kuuntelu- ja puhetaidot » Parempi ymmärrys eri-ikäisten eri syistä oppia vieraita kieliä » Parempi ryhmähenki eri-ikäisten osallistujien välillä			
Työkaluja arviointiin	Lyhyet lomakekyselyt			

Sessio: Koulunkäynti eilen ja tänään

Ohjaaja	Opettaja, kouluttaja			
Erityistä huomioitavaa	<ul style="list-style-type: none"> » Kaksi ryhmää, esimerkiksi yhteensä 7 ikäihmistä, 12 koululaista, 3 ohjaajaa » Tämä on ensimmäinen tapaaminen » Paikka: koulun kirjasto » Kesto: 1 tunti 			
Alkuvalmistelut	Molempien ryhmien jäseniä neuvotaan laatimaan sekä faktapohjainen että mielipidepohjainen kuvaus koulunkäynnistään			
Menetelmät	Dialoginen menetelmä, vertailumenetelmä, SWOT-analyysi			
Keskeiset tavoitteet	<ul style="list-style-type: none"> » Sukupolvien välisen kuilun siltaaminen » Sukupolvien välisen hyväksynnän ja ymmärryksen lisääminen » Tutustuminen koulunkäynnin menneisiin ja nykyisiin piirteisiin 			
Hyödyt	<ul style="list-style-type: none"> » Nykyhetken parempi ymmärtäminen vertaamalla sitä menneeseen » Parempi sukupolvien välinen kommunikaatio » Laajempi näkökulma lähihistorian yhteiskunnallisiin aiheisiin ja tilanteisiin 			
Kesto	Aktiveetti	Välineet	Aktiveetin tarkoitus	Huomioita
15 minuuttia	Katsotaan dokumenttikuva koulunkäynnistä nykytilanteesta poikkeavana aikana	Tietokone, projektori	Tehdään lähihistoriaa tutuksi osallistujille	
30 minuuttia	Avointa keskustelua dokumenttielokuvassa esitetyistä asioista		Lisätään sukupolvien välistä ymmärrystä ja hyväksyntää	Tavoitteena on vapaasti virtaava keskustelu
15 minuuttia	Johtopäätökset		Lisätään sukupolvien välistä ymmärrystä ja hyväksyntää	Ohjaajat antavat osallistujien esittää kysymyksiä. Tavoitteena on johtopäätösten vetäminen sessiosta.
Oppimistulokset ja/tai hankitut taidot	» Hyväksyvämmät, ennakkoluulottomammat asenteet			
Työkaluja arviointiin	» Palautekysely			

Sessio: Keskustelua ammateista

Ohjaaja	Opettaja, kouluttaja
Alkuvalmistelut	» Laaditaan kysymykset keskustelujen tueksi » Varataan ammatteja esittäviä kuvia pantomiimiaktiviteettia varten
Menetelmät	» Keskustelu » Näytelmäelementit (pantomiimi)
Keskeiset tavoitteet	1. Sukupolvien välinen oppiminen ja vuoropuhelu 2. Menneisyyden ja nykypäivän ammattien vertailu 3. Eri sukupolvien välisen keskustelun rohkaiseminen 4. Vieraista ammateista oppiminen 5. Toisiin paremmin tutustuminen
Hyödyt	1. Toisiin tutustuminen 2. Erilaisiin ja vähemmän tunnettuihin ammatteihin tutustuminen 3. Parempi kommunikaatio eri sukupolvien kesken

..... jatkuu seuraavalla sivulla →

Sessio: Keskustelua ammateista				
Kesto	Aktiviteetti	Välineet	Aktiviteetin tarkoitus	Huomioita
5 minuuttia	Lämmittely-aktiviteetti Tarinan rakentaminen		Lämmittely muistia virkistävän pelin avulla	Osallistujat istuvat pöytien ääressä tai seisovat ympyrässä. Ensimmäinen henkilö aloittaa tarinan sanomalla yhden sanan. Seuraava henkilö toistaa hänen sanansa ja lisää toisen sanan. Kolmas henkilö toistaa ensimmäisen ja toisen sanan ja lisää taas yhden, ja niin edelleen. Tarkoituksena on lisätä sanoja järkevästi, että niistä muodostuu tarina.
10 minuuttia	Keskustelua aikuisten nykyisistä tai aiemmista ammateista	Tukikysymyksiä ohjaajalta	<ul style="list-style-type: none"> » Puhetaitojen harjaannuttaminen » Toisiin paremmin tutustuminen » Erilaisista menneisyyden ammateista oppiminen » keskustelua siitä, ovatko kaikki nämä ammatit yhä olemassa ja miten tärkeitä ne ovat. 	Aikuiset kertovat entisistä tai nykyisistä ammateistaan. He antavat lyhyen kuvauksen työstä ja selittävät, mistä he pitivät siinä.
10 minuuttia	Keskustelua lasten unelma-ammateista	Tukikysymyksiä ohjaajalta	<ul style="list-style-type: none"> » Puhetaitojen harjaannuttaminen » Toisiin paremmin tutustuminen » Uusista ammateista oppiminen 	Lapset puhuvat unelma-ammateistaan ja yleisemmin uusista ammateista nykypäivän työelämässä. He keskustelvat aikuisten kanssa siitä, oliko näitä ammatteja olemassa menneisyydessä, ja aikuiset oppivat lisää ammateista, joita ei ollut aiemmin.
10 minuuttia	Arvaa ammatti-pantomiimi	Eri ammatteja esittäviä kuvia	<ul style="list-style-type: none"> » Puhetaitojen harjaannuttaminen » Sanattomien viestintätaitojen harjaannuttaminen 	Osallistujat jaetaan neljän hengen ryhmiin, mielellään kaksi henkeä yhdestä ikäryhmästä ja kaksi toisesta. Kukin osallistuja saa viisi kuvakorttia, jotka esittävät eri ammatteja. Parin toinen jäsen yrittää esittää kortissa näkyvän ammatin pantomiimieleillä ja toinen pyrkii arvaamaan sen. Jos hän arvaa oikein, pari saa 5 pistettä. Peli päättyy, kun kaikki kortit on käytetty, jolloin eniten pisteitä saanut pari voittaa.
10 minuuttia	Keskustelua ammateista ja osallistujien oppimista uusista asioista	Tukikysymyksiä ohjaajalta	» Puhetaitojen harjaannuttaminen	Osallistujat keskustelevat session aikana oppimistaan uusista asioista ja yrittävät löytää ryhmästä osallistujat, joilla oli sama ammatti tai jotka halusivat samaan ammattiin.

→ jatkoa edelliseltä sivulta

Sessio: Keskustelua ammasteista

Oppimistulokset ja/tai hankitut taidot	» Harjaantuneet kuuntelu- ja puhetaidot » Parempi sanattoman viestinnän hallinta » Läheisemmät välit eri-ikäisten osallistujien kesken
Työkaluja arviointiin	Lyhyet lomakekyselyt.

Teoria toiminnassa

Museokierros Pohjois-Karjalan museo Hilmassa

Tämä pilottitutkimus suoritettiin osana Ge&In-hanketta ja pro gradu -tutkimusta¹ keväällä 2019. Tutkimuksen tavoitteena oli selvittää, minkälaisia potentiaalisia oppimistilanteita syntyy, kun monisukupolvista ryhmää pyydetään käymään yhdessä museonäyttelyssä ja puhumaan näkemästään ja kokemastaan. Näitä oppimistilanteita tarkasteltiin identiteetin ja kulttuurin näkökulmasta: millä kaikilla tavoilla nämä sukupolvien väliset oppimiskeskustelut toimivat osallistujien identiteetin ja kulttuurin rakentajina?

Tutkimuksessa kaikkiaan 17 osallistujaa kutsuttiin Pohjois-Karjalan museo Hilmaan Joensuussa maaliskuun ja huhtikuun 2019. Osallistujat, joiden syntymävuodet vaihtelivat välillä 1944–2012, muodostivat viisi kolmen hengen ryhmää ja yhden parin. Heidän ikäeronsa olivat jokaisessa ryhmässä vähintään seitsemän vuotta². Osa ryhmistä koostui ihmisistä, jotka tunsivat toisensa (esim. perheenjäsenistä tai työkavereista), kun taas toisissa ryhmäläiset olivat ventovieraita. Osallistujien keskusteluiden tutkimiseksi museokierrokset piti äänittää. Osallistujilta pyydettiin tähän lupa, ja kullekin ryhmälle annettiin tähän tarkoitukseen ääninauhuri. Nämä kuusi ryhmää tallensivat yhteenlaskettuna yli yhdeksän tuntia audiota. Äänitteiden keskipituus oli noin 1 h 30 min, lyhimmän ollessa 1 h 3 min ja pisimmän 1 h 55 min. Kierrostensa jälkeen osallistujat vastasivat myös muutamiin avoimiin kysymyksiin museokäynnin tiimoilta.

Pilottitutkimuksen kontekstiksi valittiin museo, koska museot ovat tarkoituksellisesti rakennettuja representaatioita eri kulttuureista ja identiteeteistä. Näin ollen ne tarjoavat kävijöille lähes loputtomasti tilaisuuksia sekä tietoiseen että tiedostamattomaan identiteetin rakentamiseen silloin, kun he kokevat samastumista ja vieraantumista näytteillä olevia kulttuureja, identiteettejä ja ilmiöitä kohtaan (Kallio 2009; Urry 1996). Monisukupolvisessa ryhmässä osallistujat pystyivätkin vertaamaan omia kokemuksiaan sekä näyttelyn sisältöön että esille tuleviin toisten ryhmäläisten kokemuksiin, asenteisiin ja arvoihin.

Äänitetyt keskustelut vaihtelevat odotetusti paljon sekä sisällöltään, mutta myös syvällisyydeltään. Toisissa ryhmissä keskustelun taso pysyi varsin suoraviivaisena ja pinnallisena, kun taas toiset ryhmät menivät keskustelussaan ajoittain hyvinkin syvällisiksi ja analyttisiksi. Ryhmille mukaan annetut keskustelukortit oli laadittu edistämään syvällisempää ja analyttisempää keskustelua, mutta ne jäivät kaikissa ryhmissä vähälle käytölle. Tämä johtunee siitä, että niiden käyttö oli täysin vapaavalintaista ja että niitä suositeltiin käyttämään silloin, jos keskustelua ei muuten syntyisi luonnostaan.

Minkälaisia oppimistilanteita museokierrosten aikana sitten tapahtui? Osallistujat olivat koko museokäynnin ajan vuorovaikutuksessa näyttelyjen kanssa katselemalla esineitä, lukemalla

1 Sari-Anniina Ikonen kirjoittaa pro gradu -tutkielmaansa osana kasvatustieteiden maisteriopintojaan Itä-Suomen yliopiston kasvatustieteiden ja psykologian osastolla. Toistaiseksi julkaisemattoman (kirjoitushetkellä tammikuussa 2020) tutkielman työnimenä on *Learning Conversations in a museum: An Intergenerational Approach*.

2 Ryhmien tavoitekokoonpanona oli nuori ihminen (ikä 15–20 vuotta) + aikuinen (ikä 25–45 vuotta) + eläkeläinen (ikä yli 60 vuotta), mutta kahdessa ryhmässä oli myös hyvin nuoria osallistujia (syntymävuodet 2009 ja 2012).

kuvaustekstejä sekä ääneen että hiljaa, kokeilemalla interaktiivisia elementtejä ja toistensa kanssa. Näistä vuorovaikutuksista kumpusi esimerkiksi:

- » suoria kysymyksiä ja vastauksia
- » mieleen palautuvia muistoja, jotka kerrottiin toisille
- » selityksiä omasta taustasta (esim. sukujuurista)
- » ajatusyhteyksiä aiemmin hankitun tiedon ja näytteillä olevien esineiden ja tekstien kanssa
- » humoristisia kommentteja ja tarinoita

Museokierroksen jälkeisen avoimen kyselyn vastauksista ilmeni, että usean sukupolven mukana olemisen katsottiin tuoneen keskusteluihin vaihtelua ja monipuolisuutta. Nuoremmat osallistujat painottivat, että he kunnioittivat ja arvostivat vanhempien osallistujien näkemyksiä ja tietämystä. Vastauksissa mainittiin myös, että eri ikäisistä koostuva ryhmä ohjasi huomiota asioihin, jotka olisivat muuten saattaneet jäädä huomaamatta yksittäiseltä kävijältä. Osallistujien erilaiset kiinnostukset ja kokemukset – heidän henkilökohtaiset taustansa ja tapansa katsoa maailmaa – vaikuttivat siihen, mitä näyttelyn osia ryhmät pysähtyivät katsomaan ja mistä he puhuivat kierrosten aikana.

Identiteetin ja kulttuurin rakentaminen tuli keskusteluissa erityisen näkyvästi esiin silloin, kun osallistujien taustat kytkeytyivät näytteillä oleviin asioihin. Koska Hilma on maakuntamuseo, se esittelee nimenomaan (Pohjois-)Karjalan historiaa esihistoriasta nykypäivään. Muutama osallistuja selitti omien tai perhejäsentensä sukujuurten juontuvan Venäjän puolelle rajaa alueelle, jonka Suomi menetti Neuvostoliitolle Moskovan rauhansopimuksessa vuonna 1940. Luovutettua Karjalaa käsittelevät keskustelut koskettivat suoraan identiteetin kysymyksiä evakkoon joutumisen ja menetetyin tai unohdetun kulttuuriperinnön näkökulmasta.

(Menetetyn) karjalaisen kulttuuriperinnön tapauksessa samastuminen johonkin museossa nähtyyn tai koettuun toimii esimerkkinä identiteetin rakentamisesta. Toisaalta osa kokemuksista oli päinvastaisia: osallistujat pystyivät toteamaan ykskantaan, ettei heillä ole mitään yhteistä jonkin näyttelyssä nähdyn asian kanssa. Toisin sanoen oman itsen identifioiminen joksikin muuksi kuin mitä näyttelyssä kuvattiin toimi sekä identiteettiä rakentavasti. Muita aiheita, jotka johtivat samanlaisiin samastuviin tai vieraannuttaviin reaktioihin, olivat esimerkiksi uskonto ja musiikki sekä nuorisokulttuuri.

Hans-Georg Gadamerin (2004) filosofisessa hermeneutiikassa jokaisella henkilöllä on ”horisontti”, eräänlainen suodatin, jonka läpi yksilö aistii, tulkitsee ja ymmärtää maailmaa. Tämä horisontti muodostuu kunkin henkilön taustasta – sekä yksilöllisesti koetusta elämästä että laajemmasta yhteiskunnallisesta ja kulttuurisesta ympäristöstä, joka muovaa meitä. Horisonttia voidaankin oikeastaan pitää vastineena ihmisen identiteetille. Gadamerin mukaan ymmärtäminen tapahtuu, kun henkilö tulee kosketuksiin ”toisen” kanssa, toisin sanoen silloin, kun kaksi eri horisonttia kohtaa vuoropuhelussa. Tämän vuoropuhelun tuloksena on, ainakin ihanteellisesti, horisonttien yhteensulautuma. Yhteen sulautuminen luo jotakin uutta, se rakentaa. Museon puitteissa tapahtuvissa sukupolvien välisissä keskusteluissa osallistujille tarjoutui tilaisuuksia yhteensulautumisiin. He saivat tilaisuuksia kohdata ”toisen”, olipa kyse sitten toisesta henkilöstä tai itselle vieraasta esineestä näyttelyssä, ja siitä saatu ymmärrys mahdollisti identiteetin rakentamisen joko samastumisen tai vieraantumisen kautta.

Gadamer, H-G. 2004. *Truth and method*. London: Continuum.

Kallio, K. 2009. *Museon yhteiskunnalliset tavoitteet*. In P. Kinanen (ed.) *Museologia tänään*. Jyväskylä: Suomen museoliiton julkaisuja 57, 105-131.

Urry, J. 1996. *How Societies Remember the Past*. In S. Macdonald & G. Fyfe (eds.) *Theorizing Museums*. Oxford: Blackwell Publishers/The Sociological Review, 43-65.

Teoria toiminnassa: projektioppiminen

Itä-Suomen yliopistossa suoritettu pilottitutkimus

Syksyllä 2018 kahdeksan oppilaan ryhmä Itä-Suomen yliopistosta otti osaa Ge&In-hankkeeseen ja suunnitteli ja toteutti pilottitutkimuksen osana opintojaan. Ryhmä koostui eri pääaineiden, kuten eri kielten ja historian perusopiskelijoista, jotka suorittivat sivuaineena opettajan pedagogisia opintoja. Ryhmä osallistui yliopistossa hankekokouksiin, ja hanke ja opetussuunnitelma määräsivät pilottitutkimuksen yleiset suuntaviivat: tutkimuksen piti kytkeytyä sukupolvien väliseen oppimiseen ja moninaisuuteen koulutuksessa. Opiskelijat vastasivat itse suunnitteluprosessista sekä varsinaisesta tapahtumasta. Kun tutkimuksen suuntaviivat ja tavoitteet oli päätetty ensimmäisissä tapaamisissa, opiskelijat keksivät idean pääsiäisaskartelutapahtumasta paikallisessa museossa.

Ryhmä suunnitteli perheille suunnatun pääsiäisaskartelutapahtuman, jossa osallistujat pääsivät askartelemaan pääsiäiskoristeita, kortteja ja muita käsitöitä ja keskustelemaan pääsiäisperinteistä ja -tavoista. Osallistujat saivat myös kirjoittaa ideoitaan ja kysymyksiään tarralapuille ja kiinnittää ne seinälle toisten luettavaksi. Organisoijien päätehtävänä oli edistää keskustelua ja hoitaa käytännön asiat. Tapahtumassa suosituin aktiviteetti oli virpomisvitsojen koristelu, ja sen tiimoilta käytiin kiinnostavia keskusteluita siitä, miten virpomisen perinne on muuttunut ajan mittaan ja millä tavoin vanhemmat sukupolvet ovat siirtäneet perinnettä nuoremmille sukupolville. Kaikkiaan tapahtumassa vieraili muutaman tunnin aikana noin 30 ihmistä, joiden ikähaitari oli 2–65 vuotta.

Sukupolvien välisen askartelutapahtuman ohella pilottitutkimuksessa oli tietysti kyse myös opiskelijoiden oppimisesta. Reflektoinnissa opiskelijoiden mielipiteet projektia kohtaan olivat yleisesti myönteisiä. He raportoivat, että projekti auttoi heitä ymmärtämään moninaisuutta oppimisessa entistä laajemmin myös osallistujien iän näkökulmasta. Koska heidän pilottitutkimuksensa oli osa laajempaa hanketta, ryhmäläiset kertoivat oppineensa sietämään epävarmuutta ja olemaan joustavia työssään. Myös tapahtumaan osallistujien iso määrä vaati heiltä joustavuutta ja järjestelykykyä. Eri sukupolvien välisen keskustelun ohjaaminen tarjosi mahdollisuuden oppia moniäänisyydestä vuoropuhelussa.

Teoria toiminnassa: soveltavan teatterin menetelmät

Autokreaaja-säätiön suorittama pilottitutkimus

Autokreaaja-säätiö osallistui Ge&In -hankkeeseen suorittamalla soveltavan teatterin menetelmät -tilaisuuden kahteen otteeseen, maaliskuun ensimmäisenä ja toisena viikonloppuna 2019. Osallistujia oli kaikkiaan 16, ja heidän ikähaitarinsa oli 3–73 vuotta.

Kouluttajamme käytti seuraavia menetelmiä:

- » **Soveltava draama / soveltava teatteri:** Laaja kirjo teatterin työtapoja, joiden tavoitteena ei ole perinteisessä mielessä teatteriesityksen tuottaminen yleisölle vaan erilaisten yhteisöjen tai yhteiskunnallisiin tarpeisiin vastaaminen.
- » **Kehityksen teatteri (Theatre for Development):** Osallistavaa teatteria, joka käsittelee yhteiskunnallisia ja paikallisia aiheita, ja jossa halutaan saada yhteisön oma ääni kuuluviin.
- » **Yhteisöteatteri:** Tietyn yhteisön voimin tehtyä tai sille tarkoitettua teatteria, joka perustuu yhteisölle tärkeisiin tarinoihin ja aiheisiin.

- » **Soveltava improvisaatio:** Improvisaatiota, jota ei tehdä yleisölle, vaan jonka tarkoituksena on kehittää muun muassa vuorovaikutustaitoja.
- » **Patsasteatteri:** Augusto Boalin kehittämä tekniikka, jossa aihetta tarkastellaan tai kiteytetään fyysisen työskentelyn, usein patsastyöskentelyn eli still-kuvien avulla.

Tilaisuuden rakenne

Keskityimme ensimmäisenä päivänä selittämään sukupolvien välisen oppimisen kontekstia. Keskustelimme osallistujiemme kanssa kokemuksistamme ja hyvistä toimintatavoista. Päivän pääaktiiviteetti oli **Yhteisöteatteri: elämäkartta (osa 1)**.

Yhteisöteatteri: elämäkartta jatkui toisena päivänä, ja uusina harjoituksina olivat **monisukupolvisuus – yhteinen identiteetti** ja **soveltava improvisaatioteatteri: matkalaukku**. Kolmannen päivänä aiheina olivat toisilta oppiminen ja **yhteisöteatteri: perhekuvat** ja vuorotellen kerrotut tarinat ja **patsasteatteri: sukupolvien välinen tapaaminen**. Viimeisen päivän harjoituksena oli **kolumbialainen hypnoosi: vastavuoroisuus oppimisessa**, ja puhuimme maastuskasta sukupolvien välisen oppimisen vertauskuvana.

Sukupolvien välisen oppimisen kanavat soveltavassa draamassa/teatterissa

- » Muistot ja muisteleminen – ”Tämä valokuva muistuttaa mummistani. Mummi opetti minulle...”
- » Uudelleen tulkitseminen ja uudelleen oppiminen – ”Olen tajunnut, että tämä tapaamani huono hahmo opetti minulle paljon.”
- » Näkökulmien muuttuminen – ”En arvannutkaan, että voisin katsoa sitä kokemusta täältä kannalta.”
- » Yhteyksien rakentaminen – ”Minun piti tulla työpajaanne oppiakseni ‘Deptakia’ omalta tyttäreltäni.” ”En tuntenut ketään täällä, mutta nyt tuntuu kuin olisin oman perheen kesken.”
- » Voimavarojen etsiminen ja niiden varaan rakentaminen – ”Se, mitä teemme täällä, on taianomaista.”

”Olen oppinut eniten noilta pikkukavereilta ja heidän eloisuudestaan.”

Miksi käyttää draamaa/teatteria sukupolvien välisessä oppimisessa?

- » Se mahdollistaa avoimen keskustelun osallistujien välillä.
- » Se auttaa löytämään taitoja ja voimavaroja monisukupolvisesta yhteisöstä.
- » Se korostaa toisilta oppimisen merkitystä.
- » Se luo luovuudelle ja vapaudelle rakentuvan oppimisympäristön
- » Se tuo ilmi tietoisuustaitojen ja ”hetki hetkeltä oppimisen” arvon.
- » Se vahvistaa keskustelulle, kunnioitukselle ja vastavuoroisuudelle perustuvaa ilmapiiriä.

Teoria toiminnassa: keskustelua ammasteista

Pilottitutkimus, jonka suorittivat Ljudska univerza Rogaška Slatinan sukupolvien välinen keskus ja paikallinen ikääntyvien yliopisto

Yleistavoite ja taustaa

Tämän aktiviteetin päätavoitteena oli edistää sukupolvien välistä oppimista ja vuoropuhelua vertailemalla menneitä ja nykyisiä ammatteja, rohkaista eri sukupolvien väliseen keskusteluun, oppia vieraista ammasteista ja tutustua toisiin paremmin.

Osallistujat ja menetelmä

Ryhmä koostui kahdeksasta ikäihmisestä, jotka olivat paikallisesta ikääntyvien yliopistosta, ja kymmenestä lapsesta, joiden ikähaitari oli 8–13 vuotta. Sessio aloitettiin lämmittelytehtävillä, jossa ensimmäinen henkilö aloitti tarinan yhdellä sanalla. Seuraava henkilö toisti hänen sanansa ja lisäsi perään toisen. Kolmas henkilö toisti ensimmäisen ja toisen sanan ja lisäsi perään kolmannen, ja niin edelleen. Tarkoituksena oli lisätä sanoja ja luoda näin kokonainen tarina.

Tutustumisaktiviteetin jälkeen ohjaaja aloitti keskustelun ammasteista, joita vanhemmilla osallistujilla oli ollut työkäisinä. Hän rohkaisi tukikysymysten avulla vanhempia osallistujia kertomaan ammattiensa yksityiskohdista, millaisia työtehtäviä niihin sisältyi jne. Kun ammatit oli saatu kuvailtua, ohjaaja kehotti aikuisia ja lapsia keskustelemaan ja ottamaan selvää, mitkä kuvailluista ammasteista olivat lapsille ennestään tuttuja ja mitkä niistä olivat yhä olemassa ja mitkä eivät.

Tämän jälkeen ohjaaja kehotti lapsia puhumaan unelma-ammasteistaan ja yleisemmin uusista ammasteista nykypäivän työelämässä. Lapset keskustelivat aikuisten kanssa siitä, oliko näitä ammatteja entisaikaan, ja aikuiset oppivat samalla uusista ammasteista. Keskustelun jälkeen oli hauskan harjoituksen vuoro. Osallistujat jaettiin neljän tai viiden hengen ryhmiin siten, että puolet ryhmästä oli aikuisia ja puolet lapsia. Kukin osallistuja sai viisi eri ammatteja esittävää kuvakorttia. Peli alkoi siten, että parin toinen henkilö esitti pantomiimeilla, mitä näki kortissa, ja toinen yritti arvata, mistä ammatista oli kyse. Jos tämä arvasi oikein, pari sai viisi pistettä. Peli jatkui tähän tapaan, kunnes joka ryhmän kaikki jäsenet olivat miimikoineet kaikki viisi ammattia korteissaan. Pelin voitti eniten pisteitä kerännyt pari. Session lopuksi osallistujat keskustelivat, mitä kaikkea uutta he olivat oppineet, ja he löysivät pari aikuista, joilla oli ollut sellainen ammatti, johon lapset ehkä halusivat aikuisina.

Tapaustutkimus: video englannin opiskelusta

Tapaustutkimus suoritettiin osana Ljudska univerza Rogaška Slatinan sukupolvien välisen keskuksen ja paikallisen ikääntyvien yliopiston toimintaa.

Yleistavoite ja taustaa

Tämän aktiviteetin päätavoitteena oli edistää sukupolvien välistä oppimista ja vuoropuhelua vertailemalla erilaisia vieraan kielen oppimismenetelmiä, vertailemalla vieraan kielen opiskelun syitä lasten ja vanhusten välillä, oppimalla uusia sanoja ja mahdollistamalla avoin keskustelu osallistujien kesken.

Osallistujat ja menetelmä

Ryhmä koostui kahdeksasta ikäihmisestä, jotka olivat paikallisesta ikääntyvien yliopistosta, ja kymmenestä lapsesta, joiden ikähaitari oli 8–13 vuotta. Sessio aloitettiin lämmittelytehtävillä, jossa osallistujat jaettiin pareittain. Parin toinen jäsen keksi lyhyen lauseen ja toinen toisti sen sana sanalta takaperin. Viiden näin toistetun lauseen jälkeen osia vaihdettiin.

Tämän jälkeen ohjaaja kehotti aikuisia ja lapsia keskustelemaan englannin oppimisesta ja heidän syistään opiskella englantia. Ohjaaja kokosi nämä syyt listaksi, ja osallistujat vertailivat sitten syitään. Harjoituksen lopussa he olivat löytäneet sukupolvien väliltä useita samanlaisia syitä vieraan kielen oppimiseen.

Englannin opiskelun syistä puhumisen jälkeen osallistujat keskustelivat siitä, mitä tekniikoita aikuiset ja lapset käyttävät vieraiden kielten oppimiseen koulussa ja kotona. Aikuiset kertoivat, miten he oppivat

englantia tai muita vieraita kieliä aikoinaan koulussa ja miten he opettelevat kieltä nykyään, ja lapset kertoivat samoin omista englannin opiskelemisen tavoistaan koulussa ja kotona. Ohjaaja auttoi osallistujia löytämään yhtäläisyyksiä ja eroja menneisyyden ja nykypäivän oppimistekniikoista ja -työkaluista.

Sitten ohjaaja pyysi tukikysymyksiä käyttäen osallistujia nimeämään mahdollisimman monta vieraan kielen oppimisen hyötyä ja haittaa. Seuraavaksi osallistujat katsoivat videon englantia opettelevasta iäkkästä henkilöstä. Ohjaaja neuvoi osallistujia kiinnittämään huomiota tämän käyttämiin tekniikoihin ja siihen, miksi tämä opettelee englantia. Videon jälkeen osallistujat keskustelivat näkemästään ja vertailivat oppimistekniikoita ja kielen opiskelun syitä omiinsa. Lopuksi osallistujat keskustelivat siitä, mitkä sessiossa opitut uudet tekniikat voisivat olla hyödyllisiä myös heille.

Yleistä hankkeesta

Tämä opas on tuotettu yhtenä osana Erasmus+ -hanketta *Sukupolvet vuorovaikutuksessa – sukupolvien välinen oppiminen identiteetin ja kulttuurin rakentajana*.

Kaksivuotinen hanke aloitettiin syyskuussa 2018, ja siihen osallistui eri puolilta Eurooppaa seitsemän kumppanuusorganisaatiota, jotka edustivat aikuiskoulutuksen kenttää eri koulutuksellisista traditioista.

Hankkeen aikana kumppanit tapasivat puolen vuoden välein käydäkseen työnsä tulokset läpi ja sopiakseen seuraavan jakson tehtävistään. Tämän lisäksi kuukausittaisilla online-kokouksilla pidettiin huolta aikataulussa pysymisestä ja tehtiin päätöksiä hankkeen ja sen tuotosten yksityiskohdista.

Kumppaneille hanke oli mielenkiintoinen tutkimusmatka sukupolvien välisen oppimisen eri ulottuvuuksiin – sen perinteisiin, tulevaisuudennäkymiin, mahdollisuuksiin ja myös uhkakuviin. Tuotostensa ohella hanke antoi kumppanuusorganisaatioiden jäsenille ideoita ja uusia näkökulmia sovellettaviksi työhönsä sukupolvien välisen oppimisen kentällä.

Lisätietoja hankkeesta löytyy osoitteesta ge-inproject.eu, ja kaikki muut tuotokset hankkeen verkkoalustalta osoitteesta ge-in.elogos.cloud.

Hankekumppanit

Autokreacja | Puola

Autokreacja-säätiö pyrkii edistämään aktiivista kansalaisyhteiskuntaan osallistumista useilla yhteisötalouden kentällä tapahtuvilla hankkeilla. Osallistumme osaltamme Puolan sivistykselliseen, kulttuuriseen ja taloudelliseen kehittämiseen. Haluamme kiinnittää huomiota ongelmiin, jotka vaivaavat monenlaisia ja usein syrjäytyneitä sosiaaliryhmiä, ja keskitymme työssämme siksi pitkäaikaistyöttömiin, köyhien alueiden nuoriin, työttömiin naisiin, vanhuksiin, maahanmuuttajiin ja pakolaisiin. Monet hankkeistamme on suunniteltu suosimaan monikulttuurisuutta ja kulttuurienvälistä vaihtoa saattamalla yhteen erilaisia elämäntapoja, näkökulmia ja filosofioita. Vakaumuksenamme on, että jakaminen, kokeminen ja keskusteleminen ovat parhaita edistyksen aikaansaajia, sillä ne tekevät meidät avoimiksi uusille toiminnan tavoille ja saavat meidät heittäytymään innolla yhteistyöhön eri piireissä, eri maissa ja eri kulttuureissa toimivien organisaatioiden kanssa. Uskomme, että kokemusten vaihto ja vuoropuhelu ovat parhaat keinot ihmisten yhteen saattamiseksi, ja siksi teemme työtä sosiaalisesti heikossa asemassa olevien hyväksi.



Hankkeemme sijoittuvat seuraaville yhteiskunnan osa-alueille:

1. Yrittäjyys / Työmarkkinat / Maahanmuuttajat
2. Media ja digitaalinen lukutaito
3. Non-formaali ja informaali koulutus
4. Yhteistyö Aasian maiden kanssa nuorisotyön ja yrittäjyyden kentällä
5. Vapaaehtoistoiminnan edistäminen
6. Kansalaisuus ja kulttuuri

Kansalaisfoorumi | Suomi

Kansalaisfoorumi on suomalainen non-formaalin aikuiskoulutuksen järjestö, joka toimii yhteistyössä pääasiassa kulttuurialan yhdistysten kanssa. Rahoituksemme tulee Opetus- ja kulttuuriministeriöltä.

Kansalaisfoorumiin kuuluu seitsemän jäsenjärjestöä, joista kullakin on paikallisia jäsenjärjestöjä ja/tai yksittäisiä jäseniä ympäri maata.

Kansalaisfoorumin toiminnan kaksi strategista kulmakiveä ja erityistä osaamisaluetta ovat kulttuuriryö ja kansalaistyö. Pyrimme edistämään kansalaistoimintaan osallistumista ja ihmisenä kasvamista yhteisöllisen kulttuurikasvatuksen ja kulttuurin keinoin.

Kulttuuriryömme koostuu jäsenjärjestöjemme ja muiden yhteistyökumppanien koulutus- ja kulttuuriryön tukemisesta opintoryhmien, koulutuksen, neuvonnan ja oppimateriaalien tuottamisen avulla; oman koulutuksemme ja omien opintotilaisuuksiemme ja kulttuuritapahtumiemme järjestämisestä; jäsenjärjestöjen kulttuuritapahtumiin osallistumisesta silloin kun ne liittyvät omaan koulutus- ja sivistystehtäväämme ja kansainvälisestä kulttuuriyhteistyöstä.



Kansalaistyömme päämääränä on edistää aktiivista kansalaisuutta ja kehittää kansalaisten toimintatapoja ja järjestöllistä työtä. Kansalaisfoorumi innostaa ihmisiä osallistumaan, vaikuttamaan ja saamaan oivalluksia oman yhteisönsä jäsenenä. Työn piiriin kuuluu kansalais- ja järjestötoiminnan kehittämistä koulutuksen avulla; kansalaisten aktivoimista ja osallistumisen ja vaikuttamisen keinoista valistamista; edustuksellista demokratiaa täydentävien toimintatapojen suunnittelemista ja testaamista; ja toimia, jotka vahvistavat suomalaista kansalaisyhteiskuntaa, sekä niistä suurelle yleisölle tiedottamista.

The European Center for Socio-Professional Integration ACTA | Romania



ACTAn tehtävänä on tukea nuorten ja aikuisten koulutustoimintaa ja heidän ammatillisten ja sosiaalisten taitojensa kehittymistä, jotta he voisivat sopeutua ja integroitua tehokkaasti dynaamiseen yhteiskuntaan. Keskus on toteuttanut Euroopassa lukuisia eri projekteja, joissa on keskitytty innovaatioon, luovuuteen, yhteiskunnallisiin hankkeisiin, yrittäjyyteen ja parhaiden käytäntöjen vaihtoon. ACTA onkin asiantunteva kumppani luomaan uusia sosiaalisia innovaatioita.

ACTA pyrkii parantamaan yksilöiden toimeentuloa ja kansalaisena kasvamista elinikäisen oppimisen keinoin ja kiinnittämään huomiota heikkoasemaisten ja etnisten ryhmien integraation tukemisen tärkeyteen.

ACTAn päämääränä on voimaannuttaa ihmisiä ja edistää yrittäjyyttä, luovuutta, sosiaalista osallisuutta ja kulttuurisen moninaisuuden hyväksyntää kulttuurienvälisen oppimisen avulla. Rohkaisemme ihmisiä kehittämään ideoitaan ja aloitteitaan konkreettisiksi hankkeiksi ja tuemme luovien taitojen ja yrittäjyystaitojen kasvua. Tärkein tavoitteemme on voimaannuttaa kohderyhmiämme tehokkain ja kokonaisvaltaisin menetelmin. ACTA hyödyntää ja soveltaa lukuisia innovatiivisia formaalin ja non-formaalin koulutuksen malleja tiedon tarjoamiseen, neuvontaan sekä nuorten, aikuisten ja ammattilaisten harjoitteluihin.

Triesten yliopisto | Italia



**UNIVERSITÀ
DEGLI STUDI DI TRIESTE**

Triesten yliopiston tavoitteena on:

- » Tarjota mahdollisimman korkeatasoista opetusta ja valmentaa tulevaisuuden ammattilaisia ja kansalaisia
- » Luoda ja levittää tietämystä
- » Sitoutua yhdessä paikallisen yhteisön kanssa ratkaisemaan aikamme keskeisiä ongelmia.

Triesten yliopisto (UNITS) on omistautunut tiedon löytämiselle, kehittämiseksi, siirtämiselle ja soveltamiselle laaja-alaisesti niin akateemisilla kuin ammatillisillakin aloilla. Yliopiston päämääränä on tarjota korkealuokkaista perustutkinto- ja jatkotutkinto-opetusta ja kehittää uusia taitoja tutkimuksen ja luovuuden keinoin. Opiskelemaan ovat tervetulleita kaikki etnisyyteen tai maantieteelliseen alkuperään katsomatta, ja työmme alleviivaa monimuotoistuvan väestön ja maailmantalouden tarpeisiin vastaamista. Laadukkaan opetuksensa avulla UNITS pyrkii olemaan aktiivinen toimija Euroopan näyttämöllä luotsatakseen osaltaan yhteiskuntaa koulutetumpaan, innovatiivisempaan, yhtenäisempään ja kestävämpään suuntaan.

Akateemisen toimintamme periaatteena on taata nuorille sukupolville laaja-alaiset yleissivistävät tiedot ja aidon innovoimisen mahdollistavat taidot kulttuurisen tietointegraation kautta.

Itä-Suomen yliopisto | Suomi

Noin 15 000 oppilasta kouluttava ja 2 500 henkilöä työllistävä *Itä-Suomen yliopisto* (UEF) on yksi Suomen suurimmista yliopistoista. Yliopistolla on kampukset Joensuussa ja Kuopiossa.



UNIVERSITY OF
EASTERN FINLAND

UEF on monialainen yliopisto, joka tarjoaa opetusta yli sadassa pääaineessa. Yliopistossa on neljä tiedekuntaa: filosofinen tiedekunta, luonnontieteiden ja metsätieteiden tiedekunta, terveystieteiden tiedekunta sekä yhteiskuntatieteiden ja kauppatieteiden tiedekunta.

Tieteidenvälisyys korostuu yliopiston toiminnassa. Yliopiston keskeisiä monitieteisiä tutkimusaloja ovat ikääntyminen, elintavat ja terveys; ympäristön muutos ja luonnonvarojen kestävä käyttö; kulttuurien kohtaaminen, liikkuvuus ja rajat sekä moninaistuva oppiminen ja vuorovaikutus.

UEF on solminut kahdenvälisiä yhteistyösopimuksia yli sadan ulkomaisen yliopiston kanssa. Yliopisto on mukana useissa kansainvälisissä verkostoissa ja tutkimusaloittain projekteissa. Monien koulutusohjelmien opetus tapahtuu englanniksi, ja yliopistossa opiskelee vuosittain noin 1 700 ulkomaista vaihto-opiskelijaa. Opiskelijoille on tarjolla kansainvälinen ja vireä opiskelu-ympäristö ja huippunykyaikaiset tilat. UEF:n tavoitteena on sijoittua maailman 200 johtavan tutkimusyliopiston joukkoon ja vahvoilla tutkimusaloillamme 50 johtavan joukkoon.

Meidät tunnetaan aloitteellisena yhteistyökumppanina ja vaikuttavana yhteiskunnallisena keskustelijana. Teemme läheistä yhteistyötä eri tutkimuslaitosten, liikeyritysten ja teollisuudenalojen kanssa. Olemme avoimien innovaatioekosysteemien rakentaja ja edistämme yritystoiminnan syntymistä erityisesti Itä-Suomessa. Tutkijamme tuottavat yhteiskunnallisessa päätöksenteossa tarvittavaa tietoa ja ovat mukana eri alojen työryhmissä.

VITECO | Italia

VITECO on italialainen Sisiliassa toimiva PK-yritys, jonka henkilöstö koostuu ammattilaisista, joilla on insinöörialan ja liikkeenjohdon taustaa. Ohjelmistojen ja e-oppimisjärjestelmien kehittäjänä sillä on sekä kansallisia asiakkaita että eurooppalaisia yhteistyökumppaneita EU-hankkeissa.



VITECO
elearning solutions

VITECO tuottaa teknologioita etäopetusta varten. Sillä on oma e-oppimisalustansa ja vankka ammattitaito avoimen lähdekoodin ohjelmistoympäristöistä. Sen ydinliiketoimintaa ovat ammatilliseen koulutukseen tarkoitettut web-perustaiset ratkaisut yhteistoiminnalliseen oppimiseen ja opetussisältöjen hallintaan. Erityisenä painopisteenä ovat kovien ja pehmeiden taitojen kehittämiseen liittyvät kysymykset.

VITECON tuotteet ovat kokonaisvaltaisia ja integroitua ratkaisuja, jotka on räätälöity eri asiakkaiden tarpeisiin. Sen helppokäyttöiset ja älykkäät alustat tarjoavat käyttäjille laajan kirjon sisältöjä ja ”e-oppimiskokemuksen” vaatimatta erityistä IT-osaamista. E-oppimisalustojen ohella yhtiö tarjoaa asiakasorganisaatioille myös varta vasten suunniteltuja SCORM-perustaisia kursseja sekä Serious Games -yksikkönsä julkaisemia opetuspelejä.

VITECO on myös vahvasti mukana yhteisöpalveluissa, blogeissa ja e-oppimisessa, joilla tuetaan monenlaisten ryhmien koulutushankkeita. Se järjestää koulutusta ja e-oppimiskursseja/koulutus- ja e-oppimiskursseja työttömille ja heikommassa asemassa oleville ryhmille.

VITECON Eurooppa-projektien osasto on ollut mukana lukuisissa EU-hankkeissa ja monissa alueellisissa projekteissa sekä koordinaattorina että kumppanina, ja se kykenee siksi tarjoamaan luotettavasti teknistä, toiminnallista ja hallinnollista tukea koko projektin keston ajan.

Ljudska univerza Rogaška Slatina | Slovenia

Ljudska univerza Rogaška Slatina on perinteikäs voittoa tavoittelematon aikuisopetuksen ja -koulutuksen toimija sekä alueellisella että laajemmalla tasolla. Opiskelijoille on tarjolla kymmenen virallista koulutusohjelmaa, jotka käsittävät sekä lukio- että ammattiopintoja ravintola- ja keittiöalalla, kaupan ja talouden alalla, lastenhoidossa sekä matkailussa. Ljudska univerza kehittää jatkuvasti uusia ohjelmia ja soveltaa olemassa olevia ohjelmiaan jatkokoulutusta hakevan aikuisväestön tarpeiden ja toiveiden mukaan. Epävirallista koulutusta järjestetään seminaarien, kurssien, luentojen, kirjallisuusiltojen ja muiden vastaavien muodossa.



L J U D S K A
U N I V E R Z A
R O G A Š K A
S L A T I N A

Organisaatio tarjoaa myös erilaisia henkilökohtaiseen kasvuun tähtäviä ohjelmia, monenlaisia työpajoja, tietokonekursseja työttömille ja vanhuksille, kielikursseja, ATK- ja kirjanpitokursseja sekä lukuisia koulutusohjelmia erityistarpeisille aikuisille. Olemme myös järjestäneet koulutusohjelmia muille koulutuksellisesti heikossa asemassa oleville aikuisryhmille kuten maahanmuuttajille, työttömille ja ulkomaalaisille.

Univerzan koulutustarjontaan kuuluu myös 19 kansallisen ammattipätevyyden koulutusohjelmaa. Se järjestää mm. kieli-, ATK- ja kirjanpitokursseja työttömille ja kieli- ja tanssikursseja päiväkotikäisille lapsille. Organisaatiolla on myös hyvin aktiivinen ikääntyvien yliopisto, jossa tarjoamme monenlaisia elinikäisen oppimisen aktiviteetteja yli 55-vuotiaille. Näihin aktiviteetteihin kuuluu kielikursseja, ATK-taitojen kursseja, opintoryhmiä, terveitä elämäntapoja edistäviä aktiviteetteja, luentoja, työpajoja, opintomatkoja ja paljon muuta.

Ljudska univerza Rogaška Slatina on myös valtuutettu slovenian kieltä toisena kielenä opettava keskus ja sukupolvien välinen keskus. Vuodesta 2016 lähtien olemme olleet myös mukana kansallisessa hankkeessa järjestämässä perustaitojen ja ammattipätevyyksien opetusta ja työvoimaneuvontaa Savinjskan alueella.

Ljudska univerza Rogaška Slatinalla on niin kumppanina kuin koordinaattorinakin paljon kokemusta kansallisista ja kansainvälisistä projekteista, kuten esimerkiksi Grundtvig- ja Comenius Regio -kumppanuusohjelmista ja yli 20 Erasmus+ -hankkeesta.

Kansalaisfoorumi, 2020



Tämä teos on lisensoitu
[Creative Commons Nimeä 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/)
[Kansainvälinen -lisensillä.](https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/)